



Llengües i diversitat lingüística:

**Aproximació a les llengües
personals al Voltreganès**

Llengües i diversitat lingüística:

Aproximació a les llengües personals al Voltreganès

Mireia Sánchez Molas

Ausiàs March, 25. 08508 Les Masies de Voltregà

Tel. 93 857 12 52

Tutora: Carme Vilà Comajoan

Director del centre: Ferran Crespo Anglada

Tel. 93 857 26 72

IES del Voltreganès

Matagalls, 48. 08508 Les Masies de Voltregà

Vist i plau de la direcció,

Agraïments

Aquest treball no hauria estat possible sense el suport i la col·laboració de la tutora del treball de recerca Carme Vilà; de Carme Junyent, catedràtica en lingüística de la UB, i Dolors Solà, directora del Centre de Normalització Lingüística d'Osona, a qui vaig entrevistar; de les persones que van respondre les enquestes; dels polítics i tècnics de les regidories d'educació de Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà que em van rebre, Elisabet Contreras, Montse Puigbí, Antònia Cots i Assumpta Puig; dels responsables dels padrons i arxius municipals dels mateixos ajuntaments; de Josep Vila, Jordi Vilamala i Ramon Sanglas, i finalment tampoc hauria estat possible sense el suport de la família i els amics.

ÍNDEX

Justificació	4
0. Introducció	5
1. Què són les llengües?	7
2. Les llengües del món, a Catalunya i a Osona	10
3. Les llengües al Voltreganès	13
3.1 Les diferents llengües i els seus parlants	13
3.1.1 Visió general de les llengües al Voltreganès al llarg dels últims cent anys	14
3.1.2 Les llengües al Voltreganès a l'actualitat	17
3.2 Estudi sobre el coneixement de la diversitat lingüística al Voltreganès	52
3.2.1. El català com a llengua nexa i d'aproximació entre les persones	53
3.2.2. Coneixement d'altres realitats	59
4. Experiència pràctica: el voluntariat lingüístic	60
5. Enquesta	62
6. Conclusions	69
8. Bibliografia	73
Annexos	76
Annex 1: Reproducció de fragments de les entrevistes	76
Entrevista a Dolors Solà	76
Entrevista a M. Carme Junyent i Figueras	81
Annex 2: Resultats quantitatius de l'enquesta i anàlisi	89
Annex 3: Glossari	100

Justificació

Hi ha diversos motius pels quals he decidit fer un estudi de les llengües i la diversitat lingüística al Voltreganès. En primer lloc, ha estat la curiositat per entendre el món que ens envolta que m'ha empès a realitzar un treball relacionat amb un fenomen tan estès arreu del nostre planeta com són les migracions. Aquests desplaçaments, que tant ressò tenen en els mitjans de comunicació, comporten, a més a més d'entrades i sortides de gent del conjunt de països del món, altres implicacions de tipus cultural i social. Els dos últims aspectes són els que m'interessava analitzar, però, per què doncs, un treball de llengües i no de gastronomia? La veritat és que el tema escollit és la reducció d'una primera proposta molt general que consistia en una recerca i anàlisi de les diferents cultures que podem trobar a l'àrea que inclou les Masies, Sant Hipòlit i Santa Cecília de Voltregà. Com que aquest tema és molt extens, treballar-ne una part m'ha semblat més apropiat i, finalment, he escollit les diferents llengües personals que es parlen en aquest territori. M'he decantat cap a aquest aspecte dins d'un àmbit tan general com la cultura dels pobles, perquè tinc curiositat pels idiomes concrets dels diferents llocs del món que han arribat aquí ja que considero que el llenguatge, tant verbal com no verbal, és la nostra forma principal de comunicació. D'altra banda, també m'interessava veure quina relació hi ha entre els nouvinguts, la seva llengua i cultura i la situació comunicativa en què es troben aquestes persones quan arriben aquí.

A més a més, les llengües sempre m'han atret molt i m'interessaria poder-ne conèixer tantes com fos possible en un futur.

Finalment, el fet de considerar només les llengües personals en aquest treball, es deu a una simple qüestió de delimitació i organització de la recerca, ja que m'interessen especialment les llengües pròpies dels habitants dels municipis del Voltreganès. Al document s'utilitza el concepte *llengua personal* en substitució del terme utilitzat habitualment en lingüística *llengua primera* per referir-nos a la llengua amb la qual s'identifica una persona, la llengua considerada pròpia pel parlant, perquè a l'hora de redactar i realitzar les enquestes aquesta denominació resultava més propera i simple i desfeia qualsevol ambigüïtat amb altres conceptes com el de *llengua inicial* que podria identificar-se erròniament amb el terme *llengua primera*.

0. Introducció

Aquest treball de recerca, *Llengües i diversitat lingüística: Aproximació a les llengües personals al Voltreganès*, pretén ser una petita guia per descobrir el panorama lingüístic d'aquesta àrea geogràfica i les diferents llengües personals que hi tenen algun parlant.

Per tal de proporcionar aquesta informació al lector, el treball consta de diversos apartats. En primer lloc, inclou una breu explicació del que entenem per *llengua* i una introducció de les llengües al món, a Catalunya i Osona, per situar-nos en l'àmbit de l'estudi, i un cop introduïts, el cos principal està centrat en els aspectes particulars del Voltreganès. Així doncs, la part central conté un recompte i una explicació de les diferents llengües que tenen com a mínim un parlant a l'àrea que comprèn els municipis de Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà (el Voltreganès), i una visió general de l'evolució de les llengües al mateix territori al llarg dels últims cent anys. També hi apareix una secció dedicada al tractament de la diversitat lingüística a la zona, que inclou les diferents eines que es proporcionen des de les institucions per fomentar la cohesió social mitjançant la utilització de la llengua catalana (ja siguin cursos de català o altres activitats que en permetin l'aprenentatge, com per exemple les parelles lingüístiques) i, ja per acabar, un apartat dedicat al coneixement de les noves realitats lingüístiques dels habitants del Voltreganès.

Com a part pràctica, el treball consta de l'explicació d'una experiència de voluntariat lingüístic combinada amb la valoració extreta de la meua pròpia participació en el projecte.

Els objectius concrets d'aquest treball són:

- Conèixer quines són les llengües personals que es parlen al Voltreganès, el nombre de parlants de cadascuna i fer-ne un estudi acurat.
- Realitzar un estudi sobre el coneixement de la diversitat lingüística al Voltreganès per part dels seus habitants.
- Conèixer les diferents eines que proporciona el Voltreganès per fomentar les relacions entre autòctons i nousvinguts, especialment relacionades amb la llengua, és a dir, conèixer la política lingüística que porten a terme les institucions del Voltreganès i esbrinar si promou la cohesió social.

- Realitzar una proposta d'activitat relacionada amb el tema o involucrar-me en algun programa local ja existent.

I la hipòtesi de treball és la següent:

La política lingüística que es porta a terme al Voltreganès és activa i ben rebuda entre els habitants.

Per tal d'assolir els objectius que em proposo i verificar o falsar la hipòtesi exposada, la metodologia emprada ha estat la següent:

- En primer lloc hi ha una recerca bibliogràfica: mitjançant fonts escrites vaig obtenir la informació teòrica necessària per introduir-me en el tema a tractar i iniciar la recerca de camp. En aquest aspecte també van ser molt importants les dues entrevistes realitzades a la doctora Carme Junyent i a Dolors Solà respectivament, que proporcionen la visió de dues persones expertes en la matèria. A més a més, les converses amb les polítiques i tècniques d'educació dels diversos ajuntaments del Voltreganès em van permetre recollir informació sobre la política lingüística que porten a terme aquestes institucions.
- Un cop coberta la part teòrica, vaig procedir a obtenir les dades sobre població als arxius dels ajuntaments dels tres municipis que formen el Voltreganès, Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà.
- Realitzada aquesta tasca i buidades les dades obtingudes, vaig fer una relació de les diverses nacionalitats que conviuen al territori i les possibles llengües personals que poden aportar cadascuna d'elles al Voltreganès. Per tal de verificar l'existència o no de parlants de les diverses llengües hipotètiques i obtenir informació per completar la resta d'apartats del treball (majoritàriament els d'opinió sociolingüística) vaig passar una enquesta a 76 voltreganesos.
- Finalment he buidat les enquestes i n'he analitzat els resultats, per, juntament amb la resta d'informacions, redactar les conclusions.

1. Què són les llengües?

Per explicar el concepte de *llengua*, probablement qualsevol diccionari estàndard utilitzaria una definició semblant a aquesta: Una llengua és un sistema de signes orals o gestuals (com en el cas de la llengua de signes), reflectit sovint en un codi escrit, que serveix bàsicament per a la comunicació. Tot i això, aquest concepte, aparentment molt clar, no és tan fàcil de definir. Per delimitar una llengua, a part dels factors lingüístics, cal tenir en compte altres condicionants ja siguin socials i polítics, o simplement geogràfics.

Precisament, el fet de marcar on comença i acaba una llengua resulta un dels aspectes més dificultosos i que més controvèrsia provoca entre els experts. A més a més, cal considerar que les llengües evolucionen i s'interrelacionen entre elles, fenòmens que en compliquen encara més la seva delimitació.

Tot i així hi ha diversos criteris¹ (molts d'ells fonamentats en prejudicis i, per tant, falsos) emprats pels parlants i els especialistes per a la diferenciació entre una llengua i un dialecte (varietat geogràfica d'una llengua):

- El nombre de parlants: aquest criteri, molt utilitzat popularment, és considerat erroni pels lingüistes ja que només cal apuntar que el 80% de les llengües del món són parlades per menys de 100.000 persones, i que la tendència general són llengües amb pocs parlants.
- El glotònim: moltes vegades es considera llengua tota varietat lingüística que tingui nom. Aquesta classificació és incorrecta ja que moltes vegades els parlants de diferents variants d'una mateixa llengua l'anomenen diferent, o a l'inrevés, llengües distintes són considerades com a una de sola perquè s'utilitza el mateix nom per identificar-les.
- La frontera política: l'associació de la llengua a l'estat provoca a vegades que el que els lingüistes perceben com una sola llengua (parlada en un territori ampli separat per fronteres), popularment s'entengui com a diverses llengües,

¹ Segons Junyent (1999).

cadascuna corresponent a un estat (i viceversa: que en un estat on hi ha més d'una llengua, totes s'identifiquin com a variants d'una d'elles).

- La jerarquització i el *model estàndard*: sovint es pren com a model estàndard d'una llengua una de les seves varietats, al mateix temps que les altres passen a ser enteses com a dialectes de la primera i, per tant, queden en segon pla. Així mateix moltes vegades una llengua és considerada més important que la resta en un mateix territori i les altres queden supeditades.
- La percepció dels parlants: la concepció de la llengua pròpia com un dialecte a causa dels prejudicis lingüístics², és molt freqüent sobretot en persones que parlen llengües en procés d'extinció o no estandarditzades.
- La intel·ligibilitat: aquest criteri per diferenciar una llengua d'un dialecte és el més utilitzat pels lingüistes ja que és el que més s'acosta a la neutralitat. Consisteix en el fet que si els parlants de dues varietats lingüístiques s'entenen, es considera que parlen la mateixa llengua; en cas contrari, es considera que les dues varietats són independents.

Com comentava abans, la delimitació total de les llengües resulta pràcticament impossible i per això és tan difícil saber quantes llengües en concret hi ha al món i realitzar-ne una classificació que representi totalment la realitat lingüística.

A causa de tots els elements que s'expliquen en els paràgrafs anteriors, a més a més de la difícil classificació de les llengües, ens adonem que també resulta complex definir el propi concepte de llengua, ja que, a més d'un instrument comunicatiu, és un dels mitjans d'expressió principals de la cultura i la identitat ètnica dels pobles i un reflex de la vida quotidiana i la manera de veure el món de totes les civilitzacions.

Amb la llengua, doncs, podem compartir i transmetre la nostra visió del món i forma de vida quotidiana al mateix temps que interrelacionar-nos amb les persones del nostre entorn.

² Prejudici lingüístic (segons Tuson, 1988): Tipus de prejudici social, manifestat en una desviació de la racionalitat que té la forma de judici de valor emès sia sobre una llengua (o alguna de les seves característiques), sia sobre els parlants d'una llengua, generat directament, per la ignorància o per la malvolença, ajustat a estereotips maniqueus i dictat pel neguit que ens produeixen les diferències.

Precisament la llengua té la seva funció principal en la relació d'individus ja que facilita i millora la seva comunicació.

En el treball que ens ocupa les llengües prenen molta importància com a eina d'identificació i sobretot de relació entre persones que viuen en el mateix espai geogràfic, el Voltreganès, permetent-los millorar la convivència i augmentar la cohesió social.

2. Les llengües del món, a Catalunya i a Osona

Actualment es calcula que al món, tot i que és impossible determinar-ho amb exactitud (factor que queda palès en la diferència de 1.000 idiomes entre les dues dades obtingudes), existeixen entre unes 5.000 i 6.000 llengües. Totes aquestes, es troben dividides de manera heterogènia i irregular pel planeta (segons dades recollides per la UNESCO la distribució seria la següent: tant les llengües africanes com les asiàtiques representarien un 32% del total mundial, mentre que les americanes representarien un 15%, les pacífiques un 18% i les europees només el 3%), i la majoria d'elles compartides entre estats, normalment plurilingües.

La diversitat lingüística, doncs, és una característica que defineix el món i, a més a més, també és típica de gairebé tots els països que el componen. Per exemple, tan sols a l'Índia, situada en la tercera posició en nombre de llengües parlades per estat, es parlarien aproximadament unes 400 llengües o bé a Papua- Nova Guinea, formada per un conjunt d'illes del Pacífic i situada en primer lloc en nombre de llengües, al voltant de 800. Aquestes dades però, tot i que són molt útils per representar la diversitat lingüística en xifres, només són quantitatives, ja que tan sols fan referència a un nombre de llengües determinat i no paren atenció a la vessant qualitativa, és a dir, no és que no facin referència a la qualitat de les llengües, perquè totes elles gaudeixen de la mateixa, sinó que no contemplen el seu estat de salut. Moltes d'elles possiblement es trobin en el grup format pel 50% de les llengües vives que existeixen actualment i, que segons ha assenyalat la UNESCO, estan en perill d'extinció.

Per conservar la diversitat lingüística i evitar que amb la seva pèrdua, a més de paraules, expressions i estructures úniques de cadascuna de les llengües, es perdin també multitud de coneixements i formes culturals d'adaptació al medi que col·lectius i comunitats han desenvolupat al llarg de la història, cal ser conscients del que significa aquesta diversitat i respectar-la en el límit de les nostres possibilitats.

Per tal de poder donar suport a la diversitat seria interessant, en primer lloc, conèixer quantes i quines llengües es parlen i conviuen al nostre entorn. Podem preguntar-nos, doncs, quantes llengües es parlen a l'actualitat a Catalunya? La resposta a aquesta pregunta pot variar a causa de diversos factors, entre ells, el temps. S'ha demostrat que amb el pas dels anys, el nombre de llengües existents a Catalunya ha anat evolucionant fins a situar-se actualment al voltant de les 250 llengües. Aquesta xifra, dóna a entendre que al nostre territori hi conviuen persones de

més de 200 comunitats lingüístiques d'arreu del món i que disposem d'una riquesa lingüística i cultural amplíssima.

Després de conèixer el nombre de llengües actual a la nostra regió ens preguntem, quines llengües són i com han arribat aquí? Per respondre a aquesta pregunta, podem afirmar que a Catalunya hi conviuen tant llengües autòctones, és a dir territorials, com el català i l'aranès, com llengües procedents de la resta d'Espanya (moltes d'elles arribades a causa de les onades migratòries de mitjan segle xx) com el gallec, el basc, l'asturià o el castellà —oficial a la nostra comunitat autònoma juntament amb el català—, com llengües originàries d'altres països del món com poden ser el xinès, l'anglès, l'àrab, el rus, el romanès o el quítxua, entre d'altres. La gran majoria d'elles han passat a formar part del nostre conjunt lingüístic amb l'arribada de persones procedents de tots els continents del món que ha tingut lloc, principalment, durant les últimes dècades del segle xx i els inicis del XXI. Certament, repassant totes les dades sobre les llengües que es parlen a Catalunya, ens adonem que gairebé hi ha presència de llengües de dotze de les disset famílies lingüístiques establertes a l'actualitat pels experts: de la família nigerocongolesa (que ocupa una gran part del continent africà) a Catalunya hi ha presència de llengües com l'abron, parlat a Ghana i Costa d'Ivori o el pulaar, característic de Camerun, Nigèria, Senegal, etc., entre d'altres llengües; de la família nilosahariana, africana també, podem trobar llengües com el bari, parlat al Sudan i a Uganda; de la família lingüística àustrica (repartida entre el sud de l'Àsia continental, les illes Nicobar, una zona extensa des de Madagascar fins a l'Illa de Pasqua, i des de Taiwan i Hawai fins a Nova Zelanda), el vietnamita per exemple, parlat al Vietnam, Cambodja, Filipines, Tailàndia i la Xina; de la caucàsica (localitzada a la zona del Caucas), el georgià (parlat a Geòrgia, Armènia, Rússia, o l'Iran), etc.; de la sinotibetana, que engloba bona part de la Xina, el Tibet, Myanmar i les zones veïnes, el xinès mandarí o el xinès cantonès (tots dos parlats a la Xina, Indonèsia, Malàisia, etc.), entre d'altres; de la família lingüística afroasiàtica, hi trobem l'amazig (parlat al Marroc i Algèria), l'àrab (a Algèria, Iraq, Líban, Marroc, Palestina, Sudan, Síria, etc.) o l'hebreu (parlat a Israel); de la dravídica que ocupa el sud de l'Índia i el nord de Sri Lanka, el kannada i el tàmil per exemple; de la indoeuropea, totes les llengües romàniques que es parlin a Catalunya, entre elles el català i el castellà, més altres llengües dels subgrups germànic (alemany, anglès...) o eslau (rus, polonès, etc.), entre d'altres; de la família uràlica (com el seu nom indica situada al nord dels Urals), trobem llengües com l'hongarès (parlat a Hongria, Romania, Eslovàquia, Eslovènia i Ucraïna) o el finès (parlat a Finlàndia, Suècia i Rússia); de l'altaica, són exemples de llengües

que es parlen a Catalunya el buriat, parlat a Rússia, Mongòlia i la Xina, o el turc que es parla a Turquia, Geòrgia, Iran, etc.; de la família esquimoaleuta (en resten llengües a les Illes Aleutianes, Alaska, Canadà, Groenlàndia i Sibèria), l'inuit que es parla al nord-est de Canadà, i finalment de la família ameríndia, a Catalunya hi són representades llengües com el maputxe, característic de Xile i Argentina, el quítxua, parlat al Perú, Argentina, Bolívia, Colòmbia, Xile i Equador, l'aimarà i altres llengües ameríndies, moltes d'elles originàries de Mèxic.

Després d'aquest recorregut per les diferents zones geogràfiques d'on provenen les llengües que es parlen actualment a Catalunya, ens endinsem cap al centre d'aquest territori per tal d'analitzar la situació lingüística a la nostra comarca, Osona.

Actualment a la comarca d'Osona conviuen persones d'unes 115 nacionalitats. Aquesta diversitat d'origens dels habitants de regió comporta el fet de poder distingir fins a 100 llengües personals diferents. D'elles, la llengua catalana seria la més parlada, seguida del castellà i l'amazic. De totes maneres això és tan sols una mostra, ja que aquestes tres llengües només són petites peces del nostre conjunt lingüístic on també hi trobem llengües com el wolof, el bàmbara, el pulaar, el xinès, l'àrab i moltes més fins a arribar a la xifra de 100.

Des del Centre de Normalització Lingüística d'Osona també s'han recollit dades sobre els tres principals nuclis de població de la comarca: s'ha calculat que a Vic, la capital, es parlen aproximadament unes 80 llengües i que Torelló i Manlleu estan més o menys al mateix nivell de diversitat.

No és pas estrany, doncs, que un fenomen cada vegada més comú entre nosaltres, la diversitat lingüística del nostre entorn, ens provoqui una curiositat i ens faci despertar l'interès per comprendre i conèixer millor aquesta nova realitat que ens envolta, ens enriqueix i ens obre les portes a un món cada dia més comunicat on conviuen gents de milers de cultures, i amb aquestes incloses les llengües, diferents.

3. Les llengües al Voltreganès

Ha arribat el moment, després de fer un repàs de les diferents llengües en el nostre entorn més general, Catalunya i Osona, de plantejar-nos què sabem sobre les llengües i la diversitat lingüística en un perímetre més proper, concretament als municipis que formen el Voltreganès: Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà.

En aquest apartat tracto d'esbrinar, a més a més del conjunt de llengües que han anat configurant el nostre mapa lingüístic al llarg del temps i a l'actualitat, les diferents maneres que tenen els voltreganesos d'entendre la diversitat lingüística i involucrar-s'hi. També em plantejo fer una descripció de les diferents eines existents al Voltreganès que tenen com a principal funció facilitar la relació entre persones autòctones i no autòctones residents a la zona, és a dir, tots aquells serveis que ofereix l'administració amb el fi de promoure l'intercanvi de coneixements i experiències entre persones de diferents orígens, mitjançant, sempre que sigui possible, la llengua catalana com a nexa comunicatiu. Per últim, en aquest apartat, faig referència a una determinada eina en concret, el voluntariat lingüístic, per tal d'exposar-ne la meva experiència pràctica.

Resumida l'estructura de l'apartat central del treball, ens endinsem a descobrir-lo.

3.1 Les diferents llengües i els seus parlants

Com a la majoria d'indrets del planeta, al Voltreganès hi conviuen persones procedents de diferents zones geogràfiques d'arreu del món, algunes d'elles properes i d'altres separades per milers de quilòmetres. Aquesta diversitat d'orígens comporta que en el nostre territori hi hagi una barreja de gastronomies, religions, costums, ideologies, i també llengües molt més àmplia del que ens pensem. Tots aquests elements culturals que han anat arribant aquí al llarg dels anys, s'han anat sumant i fusionant amb la cultura que històricament s'ha associat a aquesta zona, també formada per l'herència de tots els pobles que han viscut aquí des de temps remots. És per això que podem dir que la cultura dels voltreganesos evoluciona i es modifica constantment, bé a causa dels canvis sorgits del seu interior o de les noves aportacions que s'incorporen dia a dia. Des de fa uns anys però, entre les últimes dècades del segle XX i els inicis del XXI, aquestes incorporacions han anat creixent i augmentant a un ritme accelerat, i per això, podem afirmar que actualment el nivell de diversitat cultural i consegüentment lingüística

del Voltreganès ha arribat al punt més àlgid de tots els temps. Per tal d'aconseguir analitzar la situació lingüística a l'actualitat, començaré fent un repàs de les llengües que s'han anat incorporant al conjunt del Voltreganès durant el segle XX i principis del XXI.

3.1.1 Visió general de les llengües al Voltreganès al llarg dels últims cent anys

Quan vaig decidir estudiar i intentar trobar el nombre de llengües personals aproximades que es parlen actualment al Voltreganès, vaig trobar a faltar una part introductòria o algun tipus d'informació que pogués donar resposta a la següent pregunta: com molt bé ens podem imaginar, no totes les llengües que es parlen al Voltreganès en els nostres dies s'han utilitzat tradicionalment en aquest territori, així doncs, quines són les dates aproximades de la seva incorporació, és a dir, com a evolucionat el nostre panorama lingüístic al llarg dels anys?

Per tal de concretar i limitar la recerca d'aquesta informació, vaig proposar-me presentar tan sols una visió molt general de les llengües que possiblement s'han parlat a la nostra zona geogràfica durant els últims cent anys, ja que al consultar el llibre *Sant Hipòlit de Voltregà dins la història*, vaig poder observar que la major part dels moviments migratoris que afecten la nostra contrada, es situaven a partir de la meitat del segle XX i que fins aquell moment, les arribades de persones procedents de fora del territori català eren poc significatives, quasi nul·les.

Així doncs, ens situem abans de la Guerra Civil. En aquells anys, la major part de la població voltreganesa, ho era de naixement, és a dir, tots aquells que vivien als termes de Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà eren nascuts a la mateixa vila o als pobles més propers. Tot i que no hi ha dades que confirmen la llengua personal de cadascun dels habitants dels tres municipis, podem deduir a partir del seu origen, que parlaven la llengua territorial del país, la llengua catalana. Aquest fet ha estat corroborat per alguns testimonis personals que han manifestat que pràcticament fins al 1929, tot hi haver-hi un règim polític centralista des de 1923 que recolzava la utilització de la llengua castellana (sobretot a l'administració), el castellà no va començar a sentir-se pels carrers del poble. Aquesta primera incorporació va ser breu i molt limitada en nombre parlants, ja que es tractava només del desplaçament cap a les comarques de l'interior de Catalunya d'algunes famílies procedents de l'alta societat barcelonina que fugien de les conseqüències de la caiguda econòmica que es produí el mateix any. Diem que la primera incorporació del castellà al panorama lingüístic voltreganès va ser breu perquè, tot i que al principi la utilització d'aquesta llengua entre els nouvinguts era força comú (en aquest

cas parlar la llengua castellana era habitual entre les classes burgeses de Catalunya), el seu ús va anar minvant al ser substituïda per la llengua majoritària al territori, que aquestes famílies ja coneixien, o bé a causa de la partida de les mateixes. Els anys posteriors, doncs, i més amb l'entrada de la II República, va predominar l'empre del català en tots els àmbits de la societat. És a partir de l'inici de la guerra quan la situació comença a canviar. Entren la llengua castellana per una banda i també possiblement llengües procedents d'alguns països d'Europa, com el francès, l'italià, l'alemany o fins i tot l'anglès (en aquest cas procedent dels EUA) o altres llengües parlades als països corresponents, arribades per mitjà dels voluntaris estrangers que vingueren a donar suport a la causa democràtica i lluitar contra el feixisme. De totes maneres cal tenir en compte que, tot i que aquestes llengües van romandre en el nostre territori durant un període de potser més de dos anys, no totes elles van afincar-s'hi. Tan sols la llengua castellana va ser la que va començar a prendre arrels. La victòria franquista va significar definitivament l'establiment d'aquest idioma com a única llengua oficial i de l'administració a tot l'Estat i des de llavors, el català quedà retirat de l'ensenyament públic i privat i de qualsevol altre organisme controlat des del poder, però tot i la pèrdua de la legalitat, continuà exercint el paper de llengua personal i de comunicació familiar entre els habitants del Voltreganès. Just en acabar la guerra s'iniciaren també les grans onades migratòries que es produïren arreu d'Espanya entre els anys 40 i 60. Pel que fa al territori que ens ocupa, l'arribada de persones procedents de diversos llocs d'Estat, principalment d'Andalusia i Extremadura, però també d'altres comunitats autònomes, es perpetuà fins a la dècada dels 80. Tot i això, l'arribada massiva de gent va tenir lloc entre els anys 1945 i 1975. Tenint en compte que la majoria de nous voltreganesos eren andalusos o extremeños, podem afirmar que, a causa de la seva arribada, la llengua castellana va passar de ser utilitzada només en qüestions públiques a ser usada també en l'àmbit privat, familiar i social. A partir d'aquell moment va predominar, doncs, el bilingüisme català-castellà entre els voltreganesos (tant autòctons com nouvinguts, ja que als uns els era requerit oficialment parlar castellà— un cas clar de bilingüisme social³ o

³ Bilingüisme social: Situació de bilingüisme a què s'arriba perquè, per raons extralingüístiques – socials, polítiques, econòmiques, bèl·liques-, tota una comunitat lingüística es veu forçada a bilingüitzar-se en la llengua que exerceix el paper de dominant en un estat.

substitutori⁴— i als altres els era necessari parlar català o entendre'l com a mínim per comunicar-se i poder conèixer millor el seu entorn —bilingüisme passiu⁵ de tipus instrumental⁶ o en alguns casos bilingüisme integratiu⁷—). De totes maneres, no va ser únicament la llengua castellana la que es va incorporar a causa de les onades migratòries. Encara que aquesta fos la llengua que entrà en tots els àmbits de la societat voltreganesa, també s'incorporaren altres llengües procedents de la resta de la península que es començaren a utilitzar gairebé sempre en l'àmbit familiar. La més representativa de totes elles fou el gallec, que parlaven algunes de les famílies procedents de Galícia que s'establiren aquí, majoritàriament a les Masies de Voltregà, des de mitjan segle XX. També és possible que idiomes com el basc, l'aragonès, l'asturleonès o el portuguès tinguessin un nombre de parlants no gaire extens a la nostra àrea, ja que van arribar també persones del País Basc, Navarra, Aragó, Astúries i Castella i Lleó (comunitats que tenen com a llengües pròpies les anteriors), tot i que no ho he pogut corroborar. A aquest conjunt de llengües s'hi començaren a sumar ben aviat les llengües de la immigració extraestatal, és a dir, les llengües procedents d'altres països del món. Les primeres a unir-se al grup de llengües liderat pel català, hem de pensar que quan la democràcia va establir-se de nou la llengua catalana va tornar a esdevenir la llengua base a l'àmbit públic, van ser les procedents del nord d'Àfrica (Marroc), l'amazic i l'àrab, seguides de prop pel polonès. Aquest va ser l'inici del que ha caracteritzat el paisatge lingüístic voltreganès les últimes dècades del segle XX i les primeres del XXI, la diversitat. Llengües procedents de l'est d'Europa com el rus, l'ucraïnès, el búlgar o el romanès s'han anat introduint al conjunt de llengües voltreganeses des de llavors (en alguns casos coincidint amb l'entrada d'alguns d'aquests països a la Unió Europea) i també llengües de països africans com l'ewe o l'aixanti, el francès o

⁴ Bilingüisme substitutori: Situació de bilingüisme en què hi ha una política lingüística assimilista que intenta fer disminuir el nombre de parlants de la llengua dominada i trencar-ne la transmissió intergeneracional.

⁵ Bilingüisme passiu o receptiu: Grau de bilingüisme individual de les persones que entenen una segona llengua, però que no necessàriament l'escriuen o la parlen.

⁶ Bilingüisme instrumental: Situació de bilingüisme individual a què s'arriba perquè el parlant ha constatat que el coneixement de la segona llengua proporciona facilitats i avantatges objectius com ara aconseguir un treball, etc.

⁷ Bilingüisme integratiu: Situació de bilingüisme individual a què s'arriba perquè el parlant té una clara voluntat d'esdevenir membre actiu d'una nova comunitat lingüística i d'identificar-s'hi.

l'anglès (llengües colonials i oficialment reconegudes en aquests països). Tampoc ens podem oblidar de les llengües, territorials o colonials també, d'Amèrica llatina que han arribat aquí per mitjà dels immigrants argentins, colombians o brasilers, per exemple; de les llengües de països d'Europa occidental vingudes d'Alemanya o els Països Baixos com l'holandès o l'alemany, o de les procedents de països asiàtics com l'hindi.

Cal esmentar però, que de la mateixa manera que l'entrada de persones de diversos orígens geogràfics ha tingut un paper molt important en l'evolució de la situació lingüística en aquest territori, la marxa d'algunes d'aquestes persones que s'han establert a altres llocs del món, també ha contribuït a portar la llengua pròpia del país arreu i amb ella la cultura. Aquest és un altre punt de vista que a vegades oblidem sobre el fet de les migracions, a part de receptors, també som, hem estat i serem, emissors de gent que surt a l'aventura o trobar un nou lloc on viure en millors condicions.

3.1.2 Les llengües al Voltreganès a l'actualitat

Moltes d'aquestes llengües que s'exposen a l'apartat anterior s'han anat establint aquí al llarg dels anys i han anat conformant, al mateix temps, el "puzzle" lingüístic que trobem a l'actualitat al Voltreganès. Tot i que el català és la peça bàsica del joc, ja que majoritàriament fa de nexa comunicatiu en les relacions entre voltreganesos, no podem oblidar que dins la xarxa lingüística cada llengua és molt important. Totes ens enriqueixen amb un xic de coneixement i una identitat cultural que no ha de passar desapercibuda. Mitjançant les llengües que conviuen al nostre territori, ens arriben noves paraules i maneres d'enfocar la realitat, nous descobriments i sobretot nous voltreganesos per aportar el seu granet de sorra a les vides dels nostres pobles.

Per tal d'intentar trobar cadascuna de les peces d'aquest "puzzle" (més extens del que m'havia imaginat), he utilitzat com a referència les dades que apareixen als censos de població municipals. A través de les diverses nacionalitats dels habitants de cada municipi he pogut fer una hipòtesi de les diferents llengües que podrien parlar-se al Voltreganès. Encara que guiar-me pel lloc d'origen dels habitants de Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà no és un camí segur, ja que les llengües no tenen perquè estar relacionades amb les fronteres polítiques, ni tan sols amb el territori de naixement (pots néixer en un lloc i traslladar-te pocs mesos després a l'altra banda del planeta, etc.), vaig creure que podia servir-me d'orientació i que em seria força útil, no en el 100% dels casos, per relacionar els parlants d'una mateixa llengua i poder obtenir testimonis que reflectissin llengües de diversos llocs del món.

A continuació hi ha representada en una taula la relació entre els habitants del Voltreganès i la seva nacionalitat acompanyada de les diferents llengües que li corresponen i que poden parlar-se o tenir algun parlant al Voltreganès.

Nombre de persones per municipi i sexe									País o zona geogràfica d'origen	Possibles llengües personals parlades al Voltreganès *
Nombre d'homes				Nombre de dones				TOTAL		
Sant Hipòlit de Vgà	Les Masies de Vgà	Santa Cecília de Vgà	TOTAL	Sant Hipòlit de Vgà	Les Masies de Vgà	Santa Cecília de Vgà	TOTAL			
7			7	2			2	9	Bulgària	albanès búlgar (1) romaní/romanó/caló rus (1) txec
	1		1	2			2	3	Itàlia	alemany barès (Bari, sud d'Itàlia) bolonyès català (l'Alguer, Sardenya) croat eslovè friülès / friülà (N-E d'Itàlia) italià (1) napolità (Calàbria i Campania, sud d'Itàlia) puteolano (Nàpols) retoromànic/ romontsh sard (Sardenya) sicilià (Sicília) vasciammarese (Nàpols) venecià (Venècia) genovès

6	2	8	9	2	11	19	Polònia	bielorús lituà llengua de signes polonesa polonès (2) romaní / romanó / caló txec ucraïnès
4		4	2		2	6	Portugal	gallec (N de Portugal) portuguès (1)
			1		1	1	Andorra	català
1		1				1	Regne Unit	anglès anglès d'Escòcia (Escòcia) gal·lès (País de Gal·les)
1	1	2				2	Alemanya	alemany (1) albanès frisó luxemburguès polonès
57	18	75	42	22	64	139	Romania	albanès búlgar eslovac grec hongarès polonès romanès / moldau / valac (2) serbi ucraïnès
			1		1	1	Ucraïna	bielorús hongarès romanès / moldau / valac rus (1) txec ucraïnès (1)
1		1	2		2	3	Moldàvia	búlgar romanès / moldau / valac (1) romaní / romanó / caló rus

2	1	3	5	2	7	10	Rússia	bielorús buriat calmuc estonià finès georgià lituà llengua dels signes russa mongol polonès rus (1) ucraïnès
1		1	2		2	3	Egipte	amhàric / etiop modern grec
2		2				2	Gabon	fang o ntumu
3		3	2		2	5	Ghana	abron / brong aixanti/ asante/ ashanti/ twi(S- centre de Ghana) (2) akan (branca lingüística de la qual forma part l'aixanti) (1) anglès (3) bissa dagbani (2) ewe (2) fanti ga haussa (1) jula / diula / mooré wali / wala (2)
1		1				1	Guinea Bissau	bainouk balante ful / fula / fulfulde / pulaar (1) mandjac/ mandjaco portuguès (1) soninké / saranhule / sarahole / sarawule susu wòlof

2			2				2	Mali	bambara hassaniya jahanka jula / diula / mooré pulaar senufo soninké wòlof
100	21		121	78	25		103	224	Marroc amazig / berber / tamazight (8) àrab (8) hassaniya tarifit / rífia
1			1					1	Nigèria edo ejagham / ekoi ful / fula / fulfulde / pulaar gun haussa igbo ioruba kanuri pidgin anglès urobo/ uroba/ urhobo
4	3		7	1	1		2	9	Senegal bainouk balante diola/ diula/ mooró/ mooré francès (2) ful/ fula/ fulfulde/ pulaar (1) llengua de signes senegalesa mandinka mandjac / manjaco serer soninké / saranhule / sarahole / sarawule wòlof (2)
				2			2	2	Mèxic castellà/ espanyol (1) nàhuatl txol / ch'ol (a Chiapas) tzeltal (a Chiapas) zapoteca

1		1				1	Cuba	castellà/ espanyol
		1	1			1	Hondures	castellà/ espanyol
								chortí
								crioll Bay
								garífuna
								miskito
								pech
								sumu
							tol	
1		1				1	Nicaragua	castellà/ espanyol
								crioll de Nicaragua
								garífuna
								miskito
								rama
							sumu	
2		2	2	1		3	República Dominicana	castellà/ espanyol (1)
								crioll haitià
								crioll jamaicà
2	3	5	4	5		9	Argentina	aimarà
								castellà / espanyol (1)
								guaraní
								llengua de signes argentina
								mapudungu / maputxe
								quítxua
							selknam (1)	
2	3	5	3	4		7	Bolívia	aimarà
								castellà /espanyol
								guaraní
								llengua dels signes boliviana
							quítxua	
1		1	4	2		6	Brasil	portuguès
3	3	6	6	1		7	Colòmbia	castellà/ espanyol (1)
								crioll de Nicaragua
								guambiano
								llengua dels signes colombiana
							quítxua	

11	3	14	15	3	18	32	Equador	castellà/ espanyol (1)
								llengua dels signes equatoriana
								quítxua
								shuar
			1		1	1	Paraguai	guaraní
3	1	4	2		2	6	Perú	aimarà
								castellà/ espanyol
								quítxua
	3	3	1	4	5	8	Uruguai	castellà/espanyol
								portunyor/ brasileiro
2		2	1		1	3	Veneçuela	anglès
								castellà/ espanyol
								pemon
2		2				2	Índia	anglès (1)
								bengalí
								brijwasi
								concani
								gujarati
								hindi (1)
								kannada
								malaialam
								nepalès
								oriya
								paixtu
								panjabi
								sànskrit
								saraiki
								sindi
							tàmil	
							telugu	
							tibetà	
							urdú	
	2	2	5		5	7	El Salvador	castellà/ espanyol
								kekchi
								pipil
								pocomà

	2	2			2	Gàmbia	anglès (1)
							bainouk
							diola/ diula/ mooró/ mooré
							mandinka
							mandjac / manjaco
							ful/ fula/ fulfulde/ pulaar (1)
							serer
							soninké / saranhule / sarahole / sarawule
							wòlof
	1	1			1	Grècia	grec
							valac (romanès grec)
	2	2	1	1	3	Líban	àrab (1)
							anglès (1)
							armeni
							francès (1)
						Països Baixos	frisó
							llengua dels signes holandesa
							neerlandès/ holandès (1)
			2	2	2	Xile	aimarà
							mapudungu / maputxe
							quítxua
							rapa nui (Illa de Pasqua)
			1	1	1	Xina	buriat
							calmuc
							chiew chan (regió de Xian)
							coreà
							hakka
							hokkien (Fujian)
							kazakh
							kirguís
							mongol
							tibetà (Tibet)
							vietnamita
							wu (Zhejiang)
							xinès cantonès / yue
							xinès kunminès (Kunming)
							xinès mandarí / putonghua (N de la Xina)

1534	1529	98	3161	1529	1562	94	3185	6346	Espanya	aragonès
										basc/ euskera
										castellà/ espanyol (9)
										català (39)
										gallec (2)
										lleonès/ asturleonès
										occità/ aranès
									portuguès (sectors d'Extremadura)	
1757	1599	98	3454	1720	1643	94	3457	6911		TOTALS

Taula 1: Relació entre la nacionalitat dels habitants del Voltreganès i les llengües possibles.

*: Apareixen ressaltades les llengües que, segons dades personals i bibliogràfiques, es parlen al Voltreganès.

A la taula anterior, s'especifiquen també les llengües que, per mitjà de fonts personals (les enquestes realitzades a la població) i/o bibliogràfiques (dades que apareixen al llibre *Nous voltreganesos*), he pogut provar que tenen algun parlant al nostre territori o s'utilitzen habitualment, normalment en l'àmbit familiar, durant el dia a dia del Voltreganès. Tot i que la meua intenció era trobar un testimoni de cadascuna de les 42 nacionalitats diferents que conviuen als tres municipis a l'actualitat, no m'ha estat possible, per causes legals (la llei de protecció de dades) i per manca de recursos, contactar amb tots ells. Tot i les complicacions, les llengües que definitivament tenen com a mínim un parlant al Voltreganès estan ressaltades a la taula amb dos colors segons la font (les dades extretes de les enquestes estan subratllades amb vermell i les extretes de *Nous voltreganesos* amb taronja) i tenen notificat al lateral, entre parèntesis, el nombre de persones enquestades que van manifestar que es tractava de la seva llengua personal, inicial o llengua habitual.

Tal com podem observar al quadre (*supra*) el panorama lingüístic del Voltreganès és molt divers i heterogeni: tant hi trobem llengües reconegudes internacionalment, com l'anglès o l'àrab, passant per llengües amb pocs parlants i que parcial o totalment no gaudeixen de cap suport legal o no són contemplades per l'estat als seus països d'origen, com el wali. Fins hi tot trobem la presència excepcional d'una llengua procedent de les tribus indígenes que habitaven la *Isla Grande de la Tierra del Fuego* (Amèrica del sud), el selknam, que alguns experts consideren pràcticament extingida. Tot i això, un cop traslladades aquí cadascuna d'elles compta per igual. És per això, que a continuació (*infra* pàgines 27- 51), apareixen les fitxes de les llengües que he pogut comprovar que es parlen al Voltreganès, per tal que coneguem

alguna cosa més sobre totes elles (la família lingüística de la qual formen part, el nombre de parlants estimat que tenen arreu del món, etc.) i el seu ús al nostre entorn. En total hi ha 25 fitxes corresponents a les 25 llengües diferents —aixanti, alemany, amazic, anglès, àrab, búlgar, castellà, català, dagbani, ewe, francès, ful, gallec, haussa, hindi, holandès, italià, polonès, portuguès, romanès, rus, selknam, ucraïnès, wali i wolof— procedents de quatre dels cinc continents del nostre planeta (tots ells hi són presents exceptuant Oceania). Entre elles predominen les llengües de la família indoeuropea, majoritàriament les llengües romàniques com el català, el castellà, l'italià o el romanès per exemple, i la resta formen part de les famílies afroasiàtica, és el cas de l'amazic o el haussa, nigerocongolesa, com són el wali i l'ewe o la família chon, amb el selknam com a únic exemplar a l'àrea del Voltreganès.

Pel que fa a la seva utilització i àmbits d'ús, podem afirmar que el català és la llengua més usada al nostre territori, sobretot en l'àmbit social i públic, més d'un 80 % de la població enquestada (vegeu resultats de les enquestes a l'Annex 2) ha manifestat entendre, saber parlar i llegir aquesta llengua. En l'àmbit familiar o privat supera per molt poc la llengua castellana amb qui comparteix oficialitat, tot i que la segona s'utilitza menys a l'administració i els serveis públics. Ambdues estan pràcticament igualades pel que fa al seu ús als mitjans de comunicació, tan escrits com audiovisuals, amb excepció de la ràdio, en la qual predomina clarament l'ús del català entre els enquestats.


La resta de llengües són usades majoritàriament en petits col·lectius o únicament en l'àmbit familiar. Tot i això, en alguns casos, com per exemple quan parlem del selknam o l'ewe, només podem dir que hi ha parlants d'una varietat lingüística, sense que això signifiqui necessàriament que aquesta llengua sigui parlada, és a dir, o bé només hi ha un parlant i no la pot utilitzar per comunicar-se amb els altres residents al Voltreganès per raons d'intel·ligibilitat, o bé hi ha diverses persones que coneixen la llengua però n'utilitzen d'altres, també pròpies, per interrelacionar-se. Aquest últim cas és comú en les persones que tenen més d'una llengua com a personal i, entre aquestes, hi ha una llengua dominant com per exemple l'anglès, el francès o el castellà. Alguns parlants d'ewe i altres llengües africanes, per exemple, acostumen a utilitzar l'anglès i una de les altres llengües personals per comunicar-se. Passa el mateix amb les persones de l'Amèrica Llatina que ja han assimilat com a llengua pròpia el castellà, a vegades pel fet que és la seva única llengua inicial o perquè fa el paper de llengua dominant.

Totes les característiques i àmbits d'ús de les diferents llengües s'especifiquen seguidament.

CATALÀ

<p>Nom de la llengua o denominació: català Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: alguerès, valencià</p>	<p style="text-align: center;">Mapa del domini lingüístic¹</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> romànica <i>gr.</i> occidental</p>	
<p>Alfabet: llatí (més À à Ç ç È è Í í Ï ï L·L l·l Ò ò Ó ó Ú ú Ü ü)</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Franja de Ponent, el Carxe (Espanya); Catalunya del Nord (França); Andorra; l'Alguer (Itàlia). Població total estimada que entén el català: 11.011.168 persones. Població total estimada que sap parlar el català: 9.118.882.persones.</p>	
<p>Estatus legal: Oficial a: Andorra, el Principat de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears. Reconeixement legal a: l'Alguer, a Sardenya (Itàlia). Protecció genèrica a: la Catalunya del Nord, la Franja. Sense reconeixement a: El Carxe.</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús): El català és la llengua més parlada habitualment al Voltreganès i la llengua que serveix de nexa comunicatiu principal entre els seus habitants. S'utilitza tant en l'àmbit familiar com en l'àmbit social (privat o públic) i és la llengua utilitzada per l'administració i la majoria de serveis públics, a causa del seu caràcter oficial al territori. També està present al Voltreganès als mitjans de comunicació, tant escrits com audiovisuals, però en aquest sentit es troba aproximadament al mateix nivell que el castellà.</p>	
<p>Els parlants: Tant autòctons com nouvinguts, tot i que en alguns casos els segons es troben en procés d'aprenentatge.</p>	

CASTELLÀ

<p>Nom de la llengua o denominació: castellà</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: espanyol</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> romànica <i>gr.</i> occidental</p>	
<p>Alfabet: llatí (més Á á É é Í í Ñ ñ Ó ó Ú ú Ü ü)</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Espanya, Mèxic, Argentina, Colòmbia, Veneçuela, Xile, Cuba, Equador, Guatemala, Bolívia, Perú, República Dominicana, El Salvador, Honduras, Puerto Rico, Paraguai, Uruguai, Nicaragua, Costa Rica, Panamà, Guinea Equatorial, sud dels EUA i Belize.</p> <p>Població total estimada que sap parlar el castellà: de 357.000.000 a 370.000.000 de persones.</p>	
<p>Estatut legal i àmbits d'ús:</p> <p>Oficial a: Espanya, Mèxic, Argentina, Colòmbia, Veneçuela, Xile, Cuba, Equador, Guatemala, Bolívia, Perú, República Dominicana, El Salvador, Honduras, Puerto Rico, Paraguai, Uruguai, Nicaragua, Costa Rica, Panamà i Guinea Equatorial.</p> <p>Reconeixement legal a: Nou Mèxic (EEUU)</p> <p>Sense reconeixement a: Belize, Gibraltar (el Regne Unit) i la resta dels EUA.</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>El castellà, instal·lat aquí des de mitjans del segle passat, comparteix oficialitat amb la llengua catalana al nostre territori i és la segona llengua més parlada al Voltreganès. És molt habitual en els mitjans de comunicació i també en l'àmbit social i públic. També s'utilitza en l'àmbit familiar o privat.</p>	
<p>Els parlants: Quasi el 90% de la població entén el castellà i el parla, però majoritàriament l'utilitzen els parlants que la tenen com a primera llengua, en la majoria dels casos, procedents de la resta d'Espanya o països de l'Amèrica llatina: Mèxic, Colòmbia, Argentina, Rep. Dominicana i Equador.</p>	

AMAZIC

<p>Nom de la llengua o denominació: amazic o amazig Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: tamazight, berber</p>	<p style="text-align: center;">Mapa del domini lingüístic</p>
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> afroasiàtica <i>br.</i> berber <i>gr.</i> -</p>	
<p>Alfabet: L'alfabet propi és l'alfabet tifinagh però a l'actualitat s'utilitzen l'alfabet àrab (majoritàriament per a les qüestions públiques) o el llatí.</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Marroc, Algèria, Tunísia, Líbia, oest d'Egipte, sud de Mauritània, nord de Mali, nord de Níger, nord de Burkina Fasso, nord de Nigèria i les ciutats autònomes espanyoles de Melilla i Ceuta. Nombre de parlants total estimat: 27.539.000</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús: Reconeixement com a llengua nacional a: Algèria Sense reconeixement a: Líbia, Egipte, Tunísia i Espanya Cert reconeixement a l'ensenyament i als mitjans de comunicació: Marroc</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús): Des dels anys 80 la llengua amazic ha anat guanyant terreny al Voltreganès. Ara és la 3a llengua personal en nombre de parlants del territori. Aquí és utilitzada en l'àmbit familiar i social (sobretot en col·lectius de la comunitat marroquina) i poques vegades en els mitjans de comunicació, en els quals queda eclipsada per l'àrab.</p>	
<p>Els parlants: Els parlants d'amazic del Voltreganès són originaris del nord de l'Àfrica, principalment del Marroc o bé són fills d'aquests nascuts aquí.</p>	

AIXANTI

Nom de la llengua o denominació: aixanti

Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: asante, aixanti twi, ashanti, ashanti twi, twi, akan

Classificació de la llengua: *fam.* nigerocongolesa *br.* kwa *gr.* àkan

Alfabet: llatí

Domini lingüístic i parlants: Es parla a la meitat meridional de Ghana.

Té uns 3 milions de primers parlants i uns 5 milions de persones la tenen com a segona llengua.

Estatus legal i àmbits d'ús:

Reconeixement legal a: Ghana

La Constitució ghaniana de 1992 no fa esment de les llengües però l'aixanti comparteix amb altres llengües autòctones la funció de vehicular l'ensenyament fins al 5è curs de primària, quan totes aquestes llengües són substituïdes per l'anglès, idioma que realitza *de facto* les funcions de llengua oficial al país sent l'única llengua de l'administració i els mitjans de comunicació públics.

Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):


Llengua utilitzada principalment en l'àmbit familiar (identificada com a llengua personal, inicial i habitual) i en alguns casos en l'àmbit social quan es reuneixen persones de la mateixa comunitat lingüística o similars. Fa relativament poc temps que s'ha establert al Voltreganès.

Els parlants: Els parlants d'aixanti voltreganesos procedeixen de Ghana i combinen l'ús d'aquesta llengua amb l'anglès.


Mapa del domini lingüístic




EWE

<p>Nom de la llengua o denominació: ewe</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: ewegbe, eibe, ebwe, efe, eue, eve, gbe, krepe, krepí, popo, vhe</p>	<p style="text-align: center;">Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> nigerocongolesa <i>br.</i> Kwa <i>gr.</i> gbe</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: sud-est de Ghana, sud de Togo i sud-oest de Benín.</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús:</p> <p>Reconeixement legal a: Ghana (com l'aixanti, és una de les llengües vehiculars de l'ensenyament primari fins a 5è curs tot i que la Constitució de 1992 no faci esment de les llengües), Togo (diverses lleis posteriors a la Constitució, que no fa esment de les llengües autòctones, preveuen l'ús de l'ewe als tribunals i en una assignatura a l'ensenyament primari).</p> <p>Protecció genèrica a: Benín (la Constitució preveu el respecte i la protecció de les llengües autòctones però no s'ha dut a terme cap mesura en aquest sentit).</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>Llengua utilitzada principalment en l'àmbit familiar, en ocasions limitades (identificada com a llengua personal i inicial, no habitual). Fa relativament poc temps que s'ha establert al Voltreganès.</p>	
<p>Els parlants: Els parlants d'aquesta llengua procedeixen de Ghana i la consideren llengua personal juntament amb quatre llengües més.</p>	


WALI

Nom de la llengua o denominació: wali Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: waali, ala, ouala, wala	Mapa del domini lingüístic  Mapa del domini lingüístic de Wali. El mapa mostra la regió de parla de Wali en verd a l'oest de Ghana, al voltant de la frontera amb Burkina Faso. S'indiquen altres països i ciutats: Burkina Faso, Benin, Togo, Ghana, Kumasi, Accra, Lomé, Porto-Novo, Cotonou, Abeokuta i Lagos.
Classificació de la llengua: fam. nigerocongolesa br. gur gr. oti-volta occidental	
Alfabet: llatí	
Domini lingüístic i parlants: Cantó nord-occidental de Ghana Nombre de parlants total estimat: 140.000 persones	
Estatut legal i àmbits d'ús: Sense reconeixement legal a: Ghana	
Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús): Llengua utilitzada principalment en l'àmbit familiar (identificada com a llengua personal, inicial i habitual). Fa relativament poc temps que s'ha establert al Voltreganès.	
Els parlants: Els parlants de wali establerts al Voltreganès són originaris de Ghana i utilitzen aquesta llengua, que consideren personal a més a més de l'ewe, l'aixanti, el dagbani i l'anglès, habitualment juntament amb l'anglès, la llengua oficial i que rep més reconeixement al seu país d'origen.	


HAUSSA

<p>Nom de la llengua o denominació: haussa</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: hausawa, abakwariga, habe, kado, mgbakpa</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> afroasiàtica <i>br.</i> txàdica <i>gr.</i> occidental</p>	
<p>Alfabet: llatí i àrab</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Parlada a la meitat sud de Níger, la meitat nord de Nigèria en els estats de Sokoto, Kaduna, Katsina, Kano, Bauchi, Jigawa, Zamfara, Kebbi i Gombe i a les regions nord-orientals de Benin limítrofes amb Nigèria i Níger. També hi ha comunitats lingüístiques esparses a Sudan, Camerun, Ghana, Txad, Costa d'Ivori i, en menor mesura, a la República Centreafricana, Togo, Guinea Equatorial, Algèria, Gabon, Congo, Gàmbia i Burkina Faso.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: més de 30 milions de persones.</p>	
<p>Estatut legal i àmbits d'ús:</p> <p>Oficial a: Nigèria (llengua oficial de l'assemblea nacional amb tres llengües més)</p> <p>Protecció genèrica a: Níger, Camerun, Sudan (és considerada una llengua nacional i se'n garanteix el respecte, però se li atorga poca atenció)</p> <p>Sense reconeixement a: Ghana (no està reconeguda), Txad (es preveu una protecció per les llengües autòctones però no es porten a terme mesures).</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús al Voltreganès):</p> <p>El haussa no té cap parlant habitual al Voltreganès, ni ningú l'ha identificat com a llengua personal o inicial, però sí com a llengua d'interrelació amb les comunitats lingüístiques veïnes del país d'on és originària.</p>	
<p>Els parlants: Una única persona "trobadà" sap parlar-lo, tot i que no el reconeix com a propi, i és d'origen ghanès.</p>	


WOLOF

<p>Nom de la llengua o denominació: wòlof</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: wolof</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p>  <p>Mapa del domini lingüístic de Wolof. El mapa mostra la regió de Senegal, Gàmbia i parts de Mauritània i Guinea. Les àrees de domini lingüístic de Wolof estan marcades amb un color verd clar. Les ciutats etiquetades són Dakar, Banjul, Bissau, Bamako i Guinea.</p>
<p>Classificació de la llengua: fam. nigerocongolesa br. atlàntica gr. septentrional</p>	
<p>Alfabet: llatí i àrab</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Sud-oest de Senegal i en enclavaments dispersos del país, meitat nord de Gàmbia i sud de Mauritània, concretament a la franja costanera.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: 3.700.000 com a primera llengua i 7.800.000 com a segona llengua</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús: Està reconeguda com a llengua nacional per la Constitució de 2001 a Senegal, també és llengua nacional a Mauritània, segons la Constitució de 1991 i no gaudeix de cap reconeixement legal a Gàmbia, igual que la resta de llengües autòctones del país.</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>És una llengua utilitzada en l'àmbit familiar o privat i s'ha identificat com a llengua personal i inicial també. Fa poc que s'ha establert al Voltreganès.</p>	
<p>Els parlants: Els parlants de wolof procedeixen del Senegal i l'utilitzen habitualment com a llengua personal juntament amb el francès, llengua oficial al Senegal.</p>	

ROMANÈS

<p>Nom de la llengua o denominació: romanès</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: moldau, dacoromabès</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> romànica <i>gr.</i> oriental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Romania, Moldàvia, oest d'Ucraïna, Sèrbia (Voivodina i regió oriental de Sèrbia central), est d'Hongria, nord de Bulgària, nord-est de Grècia, centre i sud d'Albània i Macedònia.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: entre 23.600.000 i 23.800.000</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús:</p> <p>Oficial a: Romania, Moldàvia, Voivodina (Sèrbia).</p> <p>Reconeixement legal a: Ucraïna, Hongria.</p> <p>Protecció genèrica a: Macedònia, Bulgària, Albània.</p> <p>Sense reconeixement a: Grècia.</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>Llengua habitualment utilitzada en l'àmbit familiar i social (llengua d'interrelació entre les persones procedents de Romania i Moldàvia) i reconeguda com a llengua personal i inicial al mateix temps. També s'utilitza en els mitjans de comunicació i Internet.</p>	
<p>Els parlants: Utilitzen el romanès la majoria de persones procedents de Romania i Moldàvia. El col·lectiu romanès és el tercer més abundant al Voltreganès en nombre de persones pel què fa a la nacionalitat, precedit per l'espanyol i el marroquí.</p>	


ÀRAB

Nom de la llengua o denominació: àrab	<p>Mapa del domini lingüístic</p> 
Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: <i>Al' arabiyya, Al-Fusha</i>	
Classificació de la llengua: <i>fam. afroasiàtica br. semítica gr. -</i>	
Alfabet: aràbic	
Domini lingüístic i parlants: Algèria, Aràbia Saudita, Bahrain, Djibouti, Egipte, Emirats Àrabs Units, Eritrea, Iemen, Iran, Iraq, Israel, Jordània, Líban, Líbia, Kuwait, Mali, Marroc, Mauritània, Níger, Oman, Qatar, Palestina, Sàhara Occidental, Senegal, Síria, Somàlia, Sudan, Tunísia, Turquia, Txad i Xipre.	
Nombre total de parlants aproximat: de 255.000.000 a 260.000.000 de persones (dades corresponents majoritàriament als anys 2004-2007)	
Estatus legal i àmbits d'ús:	
Oficial a: Algèria, Aràbia Saudita, Bahrain, Comores, Djibouti, Egipte, Emirats Àrabs Units, Eritrea, Iemen, Iraq, Israel, Jordània, Kuwait, Líban, Líbia, Marroc, Mauritània, Oman, Palestina, Qatar, Sàhara Occidental, Síria, Somàlia, Sudan, Tunísia, Txad.	
Protecció genèrica a: Níger.	
Sense reconeixement a: Iran, Mali, Níger, Senegal, Turquia, Xipre.	
Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):	
És reconeguda com a llengua personal, inicial i habitual per alguns parlants, o simplement habitual pels altres. És comú el seu ús en els mitjans de comunicació, sobretot la televisió entre els enquestats. Té molta importància pel que fa el seu caràcter de llengua oficial de la religió musulmana.	
Els parlants: Els marroquins la utilitzen com a segona llengua, mentre que els libanesos l'identifiquen també com a llengua personal.	


POLONÈS

<p>Nom de la llengua o denominació: polonès</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: polski</p>	<p style="text-align: center;">Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> eslava <i>gr.</i> occidental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Polònia, oest de Bielorússia, oest d'Ucraïna, est de Lituània, nord-est de la República Txeca, Eslovàquia, Hongria, sud-est de Letònia, nord de Romania.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: 38.500.000.persones</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús:</p> <p>Oficial a: Polònia.</p> <p>Reconeixement legal a: Ucraïna, Lituània, Eslovàquia, Hongria.</p> <p>Protecció genèrica a: República Txeca, Letònia, Romania.</p> <p>Sense reconeixement a: Bielorússia.</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>És llengua habitual en relacions familiars al Voltreganès i en l'àmbit privat. Està identificada com a llengua personal i inicial per alguns enquestats. A més a més també s'utilitza en els mitjans de comunicació, principalment l'Internet. És una de les llengües que fa més temps que té algun parlant a la nostra zona.</p>	
<p>Els parlants: Utilitzen i identifiquen la llengua polonesa com a pròpia i inicial les persones nascudes a Polònia i alguns fills d'aquests.</p>	

BÚLGAR

<p>Nom de la llengua o denominació: búlgar</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: bălgarski</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> eslava <i>gr.</i> meridional</p>	
<p>Alfabet: ciríl·lic (menys Ёё Ъъ Ээ)</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Bulgària, sud d'Ucraïna, sud de Moldàvia, sud-est de Sèrbia, nord-est de Grècia, Turquia, sud i oest de Romania, Hongria, Macedònia</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: 6.600.000 persones</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús:</p> <p>Oficial a: Bulgària</p> <p>Reconeixement legal a: Sèrbia, Hongria, Ucraïna.</p> <p>Protecció genèrica a: Moldàvia, Romania.</p> <p>Sense reconeixement: Grècia, Turquia, Macedònia.</p>	
<p>Presència al Voltreganès:</p> <p>La llengua búlgar és reconeguda com a llengua personal, inicial i habitual d'alguns dels Voltreganesos enquestats. S'usa en l'àmbit familiar i en els mitjans de comunicació audiovisuals, la televisió i l'Internet.</p>	
<p>Els parlants: Els parlants de búlgar són originaris de Bulgària.</p>	

ITALIÀ

<p>Nom de la llengua o denominació: italià Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: italiano</p>	<p style="text-align: center;">Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> romànica <i>gr.</i> oriental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Itàlia, Suïssa, Croàcia, San Marino, Eslovènia, Mònaco, Ciutat del Vaticà. Nombre total de parlants aproximat: de 53.500.000 a 54.500.000 persones</p>	
<p>Estatut legal i àmbits d'ús: Oficial a: Itàlia, San Marino, Suïssa, regió d'Ístria (Croàcia), municipis de població italiana a Eslovènia, Ciutat del Vaticà. Reconeixement legal a: Mònaco.</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús): A causa de l'obtenció de les dades a partir del llibre <i>Nous voltreganesos</i> només puc corroborar que es tracta d'una llengua reconeguda com a personal, però no sé si inicial ni si la seva utilització és habitual.</p>	
<p>Els parlants: La parlant que l'identifica com a pròpia és originària d'Itàlia.</p>	

PORTUGUÈS

Nom de la llengua o denominació: portuguès
 Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: português, brasiler, gallegoportuguès, galaicoportuguès.

Classificació de la llengua: *fam.* indoeuropea *br.* romànica *gr.* occidental

Alfabet: llatí

Domini lingüístic i parlants: Portugal, oest d'Espanya, Brasil, Moçambic, Guinea-Bissau, Cap Verd, Sant Tomé i Príncep, Angola, Timor Oriental, Macau.

Nombre total de parlants aproximat: de 192.000.000 a 202.000.000 persones

Estatut legal i àmbits d'ús:

Oficial a: Portugal, Brasil, Moçambic, Cap Verd, Guinea-Bissau, Sant Tomé i Príncep, Angola, Timor Oriental, Macau.

Sense reconeixement a: Espanya.

Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):


A causa de l'obtenció de les dades a partir del llibre *Nous voltreganesos* només puc corroborar que es tracta d'una llengua reconeguda com a personal, però no sé si inicial ni si la seva utilització és habitual a l'actualitat entre els parlants que resideixen al Voltreganès.

Els parlants: Les persones que l'identifiquen com a pròpia o d'ús personal habitual en els seus països d'origen són nascuts, l'un a Portugal i l'altre a Guinea Bissau. També és pràcticament segur, tot i que no està corroborat, que els brasilers que resideixen al Voltreganès també l'identifiquen com a llengua personal i fins i tot, inicial i habitual.

Mapa del domini lingüístic



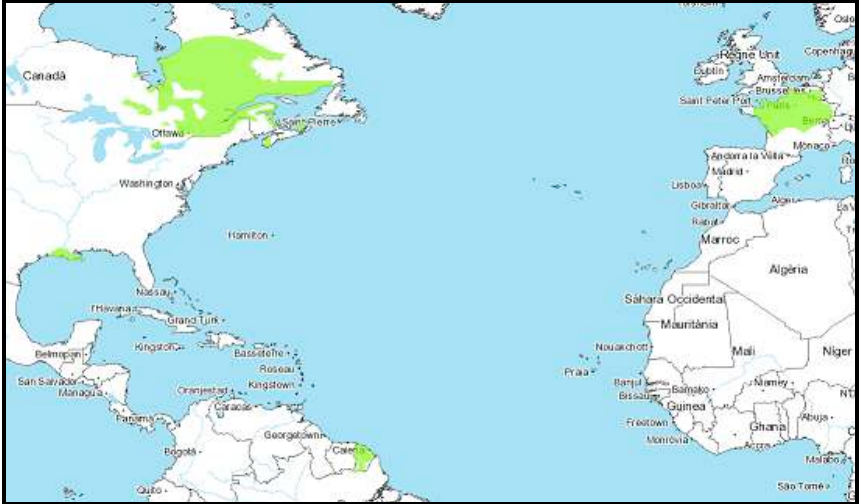
ALEMANY

<p>Nom de la llengua o denominació: alemany Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: deutsch</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> germànica <i>gr.</i> occidental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Alemanya, Àustria, Suïssa, nord-est de França, Luxemburg, est de Bèlgica, Liechtenstein, sud de Dinamarca, Polònia, Hongria, República Txeca, Romania, Ucraïna, Eslovàquia, nord de Sèrbia, Eslovènia (zona de Kočevsko), N d'Itàlia, Croàcia, Estònia, Letònia, Lituània, Federació Russa (províncies de Saratov i Omsk, i territori d'Altai) i Namíbia. Nombre total de parlants aproximat: 91.600.000 persones.</p>	<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús): Segons dades obtingudes al llibre <i>Nous voltreganesos</i> l'alemany és considerada llengua personal d'alguns voltreganesos. De totes maneres, no s'hi especifica si els parlants l'identifiquen també com a llengua inicial i habitual. Per altra banda, l'alemany és conegut per altres persones residents al nostre territori que no el tenen com a llengua pròpia o primera, sinó que l'han après durant el seu període d'ensenyament escolar. Aquests no han manifestat utilitzar-lo habitualment.</p>
<p>Estatus legal i àmbits d'ús: Oficial a: Alemanya, Àustria, Bèlgica (zona germanòfona), Itàlia (regió de Trentino-Alto Adige/Südtirol), Luxemburg, Suïssa i Liechtenstein. Reconeixement legal a: Dinamarca, Polònia, Hongria, República Txeca, Romania, Ucraïna, Eslovàquia, Estònia, districtes d'Asowo i Halbstadt (Fed. Russa), i Namíbia. Protecció genèrica a: resta de la Federació Russa, França, Croàcia, Eslovènia, Letònia, Lituània i Sèrbia.</p>	<p>Els parlants: L'alemany és considerat llengua personal per una alemanya resident a Sant Hipòlit i polonesos i russos han manifestat conèixer-lo.</p>


FUL

<p>Nom de la llengua o denominació: ful</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: pulaar, fulfulde, fulbe, fula, fulani, futa-jalon, pël, peul</p>	<p style="text-align: center;">Mapa del domini lingüístic</p> 	
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> nigerocongolesa <i>br.</i> atlàntica <i>gr.</i> septentrional</p>		
<p>Alfabet: llatí i àrab</p>		
<p>Domini lingüístic i parlants: Nigèria (estats de Kano, Katsina, Jos Plateau, sud-est de Bauchi, Bornu i Sokoto, i la ciutat de Zaria), nord de Camerun, Guinea, Senegal, Mali, sud de Níger, Burkina Fasso, Gàmbia, Guinea Bissau, Txad, República Centreafricana, oest del Sudan i comunitats lingüístiques esparses Sierra Leone, Benín, Togo i sud de Mauritània.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: 2 milions de persones</p>	<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>Al Voltreganès el ful s'utilitza habitualment en l'àmbit familiar i ha estat reconeguda com a llengua personal, inicial i habitual per alguns enquestats i alguns dels protagonistes de <i>Nous Voltreganesos</i>.</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús:</p> <p>Reconeixement legal a: Burkina Fasso, Mauritània, Senegal.</p> <p>Protecció genèrica a: Nigèria, Camerun, Guinea, Mali, Níger, Txad, Sudan.</p> <p>Sense reconeixement a: Gàmbia, Guinea Bissau, República Centreafricana.</p>	<p>Els parlants: Els parlants de pulaar, així denominen el ful els enquestats, procedeixen del Senegal, Guinea Bissau i Gàmbia, i tots ells combinen l'ús d'aquesta llengua amb alguna altra, majoritàriament colonial, el francès, el portuguès o l'anglès respectivament.</p>	

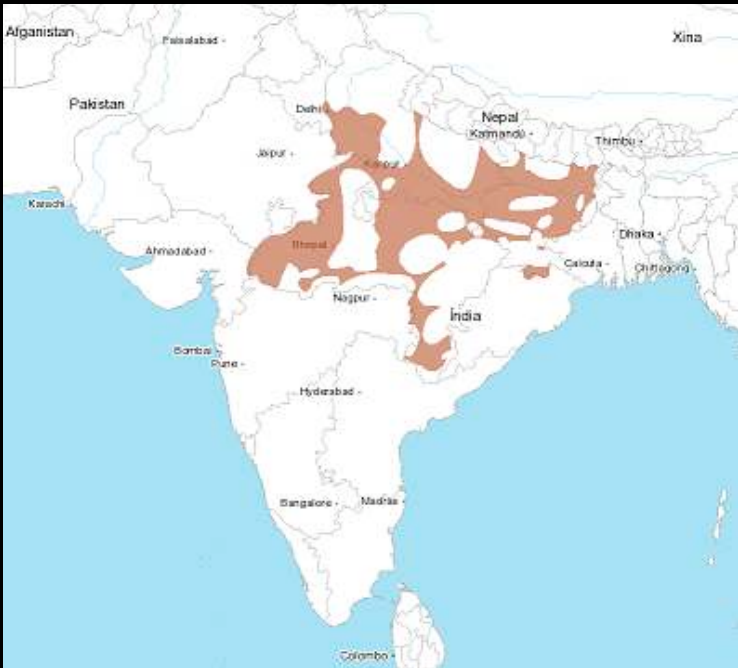
FRANCÈS

<p>Nom de la llengua o denominació: francès Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: français</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> romànica <i>gr.</i> occidental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: França, centre i sud de Bèlgica, oest de Suïssa, Mònaco, Jersey, Guernsey, nord-oest d'Itàlia, Luxemburg, est de Canadà, nord-est i sud dels EUA, Haití, Benín, Burkina Faso, Burundi, Camerun, República del Congo, República Democràtica del Congo, Costa d'Ivori, Djibouti, Gabon, Guinea, Guinea Equatorial, Madagascar, Mali, Níger, República Centreafricana, Ruanda, Senegal, Seychelles, Togo, Txad, sud-est de l'Índia (Territori de Pondicherry), Vanuatu.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: de 67.700.000 a 71.400.000 (fins a 175.000.000, si hi incloem els que el parlen com a segona llengua).</p>	<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús): La llengua francesa està reconeguda per alguns Voltreganesos com a llengua personal i habitual. S'usa majoritàriament en l'àmbit privat o familiar i en els mitjans de comunicació, ja que és la llengua oficial dels territoris d'origen d'aquests parlants. A part d'això, ha estat tradicionalment la llengua estrangera per excel·lència de l'ensenyament a Catalunya abans que l'anglès la rellevés.</p> <p>Els parlants: És considerada llengua personal i habitual pels senegalesos enquestats residents aquí. També és la tercera llengua de molts voltreganesos, ja que és una de les llengües estrangeres més estudiades.</p>
<p>Estatut legal i àmbits d'ús:</p> <p>Oficial a: França, Bèlgica, Suïssa, Mònaco, Jersey, Vall d'Aosta (Itàlia), Luxemburg, Canadà, Benín, Burkina Faso, Burundi, Camerun, República del Congo, República Democràtica del Congo, Costa d'Ivori, Djibouti, Gabon, Guinea, Guinea Equatorial, Madagascar, Mali, Níger, República Centreafricana, Ruanda, Senegal, Seychelles, Togo, Txad, Territori de Pondicherry (Índia), Vanuatu.</p> <p>Reconeixement legal a: Louisiana (Estats Units).</p> <p>Sense reconeixement a: resta dels Estats Units.</p>	


RUS

<p>Nom de la llengua o denominació: rus Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: russkij</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam</i> .indoeuropea <i>br</i> .eslava <i>gr</i> .oriental</p>	
<p>Alfabet: ciríl·lic</p>	<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús): Llengua utilitzada principalment en l'àmbit familiar (identificada com a llengua personal, inicial i habitual) i en alguns casos en l'àmbit social quan es reuneixen persones de la mateixa comunitat lingüística. També és segona llengua d'algunes persones que no la consideren com la seva llengua personal.</p> <p>Els parlants: Reconeixen el rus com a llengua personal, habitual i inicial els voltreganesos originaris de Rússia. També coneixen aquesta llengua alguns polonesos o aquelles persones procedents de les antigues Repúbliques Socialistes Soviètiques com Ucraïna.</p>
<p>Domini lingüístic i parlants: Federació Russa, Ucraïna (Crimea), Bielorrússia, nord-est i sud-oest de Moldàvia, Letònia, Estònia, Lituània, Finlàndia, Polònia, SE de Romania, Bulgària, Kazakhstan, Kirguizistan, N de Geòrgia, Armènia, Azerbaidjan, Tadjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan. Nombre total de parlants aproximat: 155 milions de persones més 100 milions més com a segona llengua.</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús: Oficial a: Federació Russa; República de Bielorrússia; a les <i>de facto</i> independents República d'Abkhàzia i República Moldava de Transnístria (no reconegudes per les corresponents Ge Moldàvia ni per cap altre estat del món); a la Unitat Territorial Autònoma de Gagaúsia (República de Moldàvia). Reconeixement legal a: Ucraïna; Moldàvia; Finlàndia; Polònia; Lituània; a la <i>de facto</i> independent República d'Ossètia Meridional (no reconeguda per Geòrgia ni per cap altre estat del món); Kazakhstan; Kirguizistan; Tadjikistan. Protecció genèrica: Armènia, Estònia, Letònia, Azerbaidjan, Geòrgia, Bulgària, Romania. Sense reconeixement a: Turkmenistan, Uzbekistan.</p>	

HINDI

<p>Nom de la llengua o denominació: hindi Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: hindustani, khariboli</p>	<p style="text-align: center;">Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> indoirànica <i>gr.</i> índic central</p>	
<p>Alfabet: devanagari</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: nord i centre de l'Índia (Delhi, Uttar Pradesh, Rajasthan, Panjab, Madhya Pradesh, Bihar, Himachal Pradesh, Chhattisgarh, Haryana i Uttarakhhand), zona sud del Nepal. Nombre total de parlants aproximat: 337.272.114 persones</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús: Oficial a: tot l'estat de l'Índia (comparteix oficialitat estatal amb l'anglès i és la llengua nacional de l'Estat) i les Illes Fidji (és cooficial al costat de l'anglès i el fidjià) Protecció genèrica: Nepal (com a llengua autòctona té l'estatus de "llengua nacional nepalesa", però la legislació lingüística té un abast molt limitat i, en realitat, no sempre s'aplica).</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús): Aquesta llengua s'ha incorporat al panorama lingüístic de la nostra àrea durant l'últim any i té molt pocs parlants establerts aquí. És utilitzada només en l'àmbit familiar i ha estat reconeguda pels parlants com a llengua personal, inicial i habitual.</p>	
<p>Els parlants: Els residents al Voltreganès que tenen l'hindi com a llengua personal procedeixen de l'Índia. Al ser enquestats van presentar l'hindi com a llengua pròpia juntament amb l'anglès.</p>	

GALLEC

<p>Nom de la llengua o denominació: gallec</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: galego</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p>  <p>Mapa del domini lingüístic del gallec. La zona de parla és destacada en color taronja i cobreix Galícia i una part del nord-oest de Castella i Lleó. El mapa mostra també Portugal, Espanya i parts de França i Marroc. Ciutats etiquetades inclouen Porto, Lisboa, Madrid, Sevilla, Sarago i Bilbao.</p>
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> indoeuropea <i>br.</i> romànica <i>gr.</i> occidental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: Galícia, nord-oest de Castella i Lleó</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: 2.500.000 persones</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús:</p> <p>Oficial a: Galícia</p> <p>Reconeixement legal a: Astúries i Castella i Lleó</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>El gallec es va establir com a llengua personal als municipis de Sant Hipòlit i les Masies de Voltregà, sobretot al segon, a mitjan segle XX. La causa de la introducció d'aquesta llengua al paisatge lingüístic de la zona va ser l'arribada de diverses famílies procedents de l'extrem nord-oest de la Península Ibèrica, concretament Galícia. Des d'aquell moment, el gallec es va començar a utilitzar en l'àmbit familiar i entre els col·lectius formats per persones procedents de la mateixa àrea geogràfica. Ells identifiquen el gallec com a llengua pròpia, inicial i habitual. Tot i això, es pot preveure que, en un futur, el nombre de parlants de gallec al Voltreganès disminuirà ja que molts dels fills d'aquells immigrants ja no n'utilitzen.</p>	
<p>Els parlants: Els parlants de gallec són tots aquells immigrants que es van desplaçar des de Galícia cap a Catalunya amb les onades migratòries dels anys 40 i 60 que han mantingut la llengua gallega com a mitjà de comunicació. Alguns dels seus descendents també el parlen.</p>	

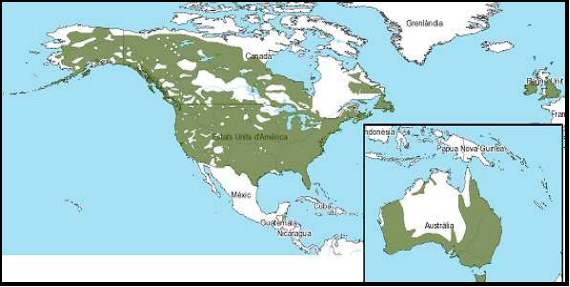
DAGBANI

<p>Nom de la llengua o denominació: dagbani</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: dagbanli, dagbane, dagbamba, dagomba</p>	<p>No he pogut obtenir el mapa de domini lingüístic.</p>
<p>Classificació de la llengua: <i>fam.</i> nigerocongolesa <i>br. gur gr.</i> oti-volta sud-oriental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	
<p>Domini lingüístic i parlants: nord de Ghana</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: 800.000 persones</p>	
<p>Estatut legal i àmbits d'ús:</p> <p>Reconeixement legal a: Ghana (com l'aixanti o l'ewe, és una de les llengües vehiculars de l'ensenyament primari fins a 5è curs tot i que la Constitució de 1992 no faci esment de les llengües).</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>Es tracta d'una llengua de recent incorporació i presència molt escassa al Voltreganès. Pràcticament no podem dir que es tracti d'una llengua parlada al territori. Tot i això alguns enquestats han manifestat que el dagbani és una de les seves llengües personals i inicials. Per altra banda, aquests mateixos no acostumen a utilitzar-lo habitualment com a instrument per la intercomunicació, sinó que utilitzen altres llengües que també consideren pròpies.</p>	
<p>Els parlants: Alguns dels ghanesos del Voltreganès enquestats s'han identificat amb aquesta llengua, tot i que no la utilitzin habitualment.</p>	


UCRAÏNÈS

<p>Nom de la llengua o denominació: ucraïnès</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: ukrainski</p>	<p style="text-align: center;">Mapa del domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: <i>fam</i> .indoeuropea <i>br</i>. eslava <i>gr</i>. oriental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>La llengua ucraïnesa està identificada com a llengua personal, inicial i habitual d'alguns Voltreganesos enquestats. El seu àmbit d'ús principal és el familiar i la seva presència és escassa a causa del reduït nombre de persones procedents de la zona geogràfica que ocupa el seu domini lingüístic.</p>
<p>Domini lingüístic i parlants: Ucraïna, sud-oest de Rússia, Moldàvia, est de Polònia, Bielorússia, sud-est i nord de Romania, nord-est d'Eslovàquia, nord-est de Sèrbia, Hongria, est de Croàcia, Letònia i Lituània.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: 36.000.000</p>	<p>Els parlants: Una única enquestada ha manifestat tenir com a llengua personal, inicial i habitual l'ucraïnès que combina en la majoria dels casos amb la utilització del rus que també identifica com a llengua personal.</p>


ANGLÈS

<p>Nom de la llengua o denominació: anglès</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: english</p>	<p style="text-align: center;">Mapa de domini lingüístic</p> 
<p>Classificació de la llengua: fam. indoeuropea br. germànica gr. occidental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	<p>Estatus legal i àmbits d'ús:</p> <p>Oficial a: Regne Unit i Irlanda del Nord, Rep. d'Irlanda, Malta, EUA, Canadà, Austràlia, Nova Zelanda, Rep. de Sud-àfrica, Botswana, Camerun, Gàmbia, Ghana, Kenya, Lesotho, Liberia, Malawi, Namíbia, Nigèria, Sierra Leone, Swazilàndia, Uganda, Zàmbia, Zimbabwe, Índia, Pakistan, Singapur, Hong Kong, Puerto Rico, Belize, Antigua i Barbuda, Bahames, Barbados, Dominica, Grenada, Jamaica, Saint Kitts i Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent i les Grenadines, Trinitat i Tobago, Guam, Illes: Verges Nord-americanes, Hawai, Cook, Fiji, Mariannes Septentrionals, Salomó; Kiribati, Estats Federats de Micronèsia, Nauru, Niue, Palau, Samoa, Tonga, Tuvalu, Ruanda, Papua Nova Guinea, Tanzània, Filipines, Vanuatu i Samoa Nord-americana.</p> <p>Reconeixement legal a: Israel, Sint Maarten (Antilles Neerlandeses), Malàisia i Xipre.</p> <p>Sense reconeixement a: Saint-Martin (Col·lectivitat d'Ultramar de França).</p>
<p>Domini lingüístic i parlants: Regne Unit i Irlanda del Nord, EUA, el Canadà, Austràlia, Nova Zelanda, Rep. de Sud-àfrica, Irlanda, Israel, Singapur, Hong Kong, Anguilla, Antigua i Barbuda, Bahames, Barbados, Palau, Belize, Bermudes, Botswana, Illes: Caiman, Cook, Fiji, Malvines, Mariannes Septentrionals, Marshall, Salomó, Turks i Caicos, Verges Nord-americanes, Verges Britàniques; Illa de: Dominica, Maurici, Santa Helena, Montserrat; Gibraltar, Grenada, Guam, Guyana, Índia, Jamaica, Kiribati, Libèria, Lesotho, Malta, Estats Federats de Micronèsia, Namíbia, Nauru, Niue, Pakistan, Papua Nova Guinea, Puerto Rico, Sint Maarten, Saint-Martin, Hawaii, Samoa Nord-americana, Samoa, Seychelles, Swazilàndia, Territori Britànic de l'Oceà Índic, Tokelau, Trinitat i Tobago, Vanuatu, Zàmbia, Zimbabwe, Camerun, Gàmbia, Ghana, Kenya, Malawi, Sierra Leone, Ruanda, Filipines, Nigèria, Uganda, Tonga, Tuvalu, Tanzània, Saint Kitts i Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent i les Grenadines, Xipre i Malàisia.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: 321.500.000 (entre 199.000.000 i 970.000.000 més com a segona llengua).</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>És llengua personal inicial i habitual d'alguns enquestats que l'usen en l'àmbit familiar combinada amb altres llengües pròpies. Per altra banda és la 1a llengua estrangera dels més joves i s'utilitza molt als mitjans de comunicació.</p>	<p>Els parlants: L'anglès és llengua personal dels ghanesos i les persones de l'Índia i Gàmbia (aquests no el tenen com a 1a llengua sinó com a 2a). El parlen també voltreganesos, menors de 44 anys normalment, com a 3a llengua.</p>

SELKNAM

<p>Nom de la llengua o denominació: selknam</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: selk'nam, shelknam, chon (Taselknamt, Tacelknamt, Tacunt) aona, ona</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p>  <p>Mapa del domini lingüístic de la llengua selknam, mostrant la zona de Terra del Fuego i les illes adjacents, amb Argentina i Xile etiquetats.</p>
<p>Classificació de la llengua: fam . chon br. illenca gr. -</p>	
<p>Alfabet: -</p>	<p>Els parlants: Una única persona enquestada ha manifestat tenir el selknam com a llengua personal i inicial al Voltreganès. Aquesta persona és nascuda a l'Argentina.</p>
<p>Domini lingüístic i parlants:</p> <p>Argentina i Xile: el seu territori era a la Isla Grande de Tierra del Fuego.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: Llengua probablement extingida, hi ha dades que parlen de només tres parlants identificats als anys 90.</p>	
<p>Estatus legal i àmbits d'ús: Tot i que el castellà és <i>de facto</i> la llengua oficial a l'Argentina, algunes llengües autòctones s'han inclòs des de 1993 en l'educació. De totes maneres es probable que el selknam no es trobi en cap d'aquests plans d'alfabetització mitjançant dues llengües (una de les llengües autòctones i el castellà) a causa del fet de trobar-se en una fase tan pròxima a l'extinció.</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>Aquesta llengua té una presència realment escassa al Voltreganès, però per altra banda molt important pel que fa a contribuir a l'ampliació de la riquesa lingüística de l'espai geogràfic que ocupen els municipis de Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà. Al tractar-se d'un idioma pràcticament extingit, la seva presència aquí fa que el perfil lingüístic de la nostra àrea sigui potser únic en un radi molt extens, segurament supracomarcal. Tot i això, el selknam no es parla habitualment al Voltreganès i només està identificat com a llengua inicial i personal per una única parlant que usa el castellà.</p>	

NEERLANDÈS

<p>Nom de la llengua o denominació: nederlands</p> <p>Nom autòcton de la llengua i altres noms locals: holandès, flamenc</p>	<p>Mapa del domini lingüístic</p>
<p>Classificació de la llengua: <i>fam</i> . indoeuropea <i>br</i>. germànica <i>gr</i>. occidental</p>	
<p>Alfabet: llatí</p>	 <p>El mapa mostra el domini lingüístic de l'neerlandès, amb països i regions on és llengua territorial o oficial destacats en verd. Aquests inclouen: Països Baixos, nord de Bèlgica (Flandes i Brussel·les), nord de França, oest d'Alemanya (land Rin del Nord – Westfàlia), Aruba, Antilles Neerlandeses (Curaçao, Bonaire, Saba, Sint Maarten i Sint Eustatius), i Surinam. També s'indica la presència de parlants voltreganesos de neerlandès a Brasil i a les Antilles de França.</p>
<p>Domini lingüístic i parlants: Països Baixos, nord de Bèlgica (Flandes i Brussel·les), nord de França, oest d'Alemanya (<i>land</i> Rin del Nord – Westfàlia), Aruba, Antilles Neerlandeses (Curaçao, Bonaire, Saba, <i>Sint Maarten</i> i <i>Sint Eustatius</i>), i Surinam.</p> <p>Nombre total de parlants aproximat: 22.500.000 persones</p>	
<p>Estatut legal i àmbits d'ús:</p> <p>Oficial a: Països Baixos, Bèlgica, Surinam, Aruba i les Antilles Neerlandeses.</p> <p>Protecció genèrica a: França.</p> <p>Sense reconeixement a: Alemanya.</p>	
<p>Presència al Voltreganès (importància i principals àmbits d'ús):</p> <p>Ha estat identificada com a llengua personal i inicial utilitzada en l'àmbit familiar.</p>	

¹ Mapa del domini lingüístic en les regions on és llengua territorial (mapa extret de la secció *Mapes Vius* del web *Linguamon*) → Passa el mateix amb la resta de mapes de les fitxes.

3.2 Estudi sobre el coneixement de la diversitat lingüística al Voltreganès

A l'apartat anterior s'expliquen, mitjançant les fitxes, totes aquelles llengües de les quals he pogut obtenir el testimoni d'algun representant establert al Voltreganès. De totes maneres és clar que aquesta situació pot variar en qualsevol moment i que el nombre de llengües augmenta o disminueix segons els moviments de població. Cal ressaltar que, tot i haver obtingut el nombre total de 25 comunitats lingüístiques diferents, és pràcticament segur que hi ha moltes altres llengües al nostre entorn.

Coneixem els voltreganesos la diversitat lingüística que ens envolta? La resposta d'aquesta pregunta és difícil de precisar, perquè quan parlem d'elements tan relatius com el nombre de llengües que conviuen en una societat, és pràcticament impossible obtenir un resultat concret i vertader, a causa dels canvis constants de parlants, incorporacions de noves llengües etc. que es poden produir.

Com que per manca de recursos definir el nombre total exacte de llengües que tenen algun parlant a la nostra zona no m'ha estat possible, ni tampoc obtenir l'opinió de tots els vilatans, he treballat comparant el nombre orientatiu de llengües trobades amb l'opinió dels 76 enquestats. El resultat ha estat totalment negatiu, és a dir, els voltreganesos no coneixem la diversitat lingüística que hi ha el nostre voltant, tot i que la valorem com a positiva. Un 72% dels enquestats creu que al Voltreganès es parlen entre 5 i 10 llengües, quan, en realitat, aquestes superen les 25. Només un 1% de les persones que han respost les enquestes creu que el nombre total de llengües supera les 30. Tot i això la valoració de la diversitat entre els veïns dels municipis de Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà és majoritàriament positiva, ja que entre un 60% i un 70% d'aquests creuen que aquest fenomen enriqueix el nostre bagatge lingüístic i cultural, ens aporta nous coneixements i visions del món i ens obre a noves realitats i lligams que enforteixen la convivència entre els habitants del Voltreganès. Només, aproximadament, un 12% de les persones enquestades no comparteixen la mateixa postura, alguns perquè creuen que perjudica la situació del català i d'altres perquè no troben que aquesta diversitat lingüística es faci evident ni tingui efectes entre nosaltres.

3.2.1. El català com a llengua nexa i d'aproximació entre les persones

Com ja s'ha explicat al llarg del treball, al Voltreganès hi conviuen moltes persones procedents de diversos llocs del món i, per tant, moltes llengües personals diferents. Per aconseguir un bon nivell de cohesió social i promoure la relació dels habitants de la zona, és imprescindible la comunicació. Un dels elements fonamentals en aquest procés de relació entre els individus és la llengua. En el cas del Voltreganès, la llengua territorial és el català i, per aquesta raó, la llengua catalana és la utilitzada com a nexa d'aproximació i principal element comunicatiu i de cohesió social entre els seus habitants. Tot i això cal tenir en compte que en el procés comunicatiu el més important és que els interlocutors puguin entendre's i el missatge es transmeti correctament, per tant, en algunes ocasions i en funció de les circumstàncies és necessària i positiva la utilització de paraules, frases o expressions en altres llengües per tal de facilitar la comunicació entre els parlants i acomplir l'objectiu comunicatiu.

Així doncs, amb l'objectiu de promoure l'ús de la llengua catalana com a vehicle per a la comunicació i facilitar-ne l'aprenentatge a les persones novingudes, al Voltreganès existeixen diverses eines, que proporcionen les institucions, destinades a acomplir aquest fi: el Pla Educatiu d'Entorn del Voltreganès, el voluntariat lingüístic, els Tallers de comunicació i els cursos de català. A més a més, s'hi sumen les publicacions i les activitats organitzades a nivell comarcal com el projecte "Quedem?", entre d'altres.

a) El voluntariat lingüístic (les parelles lingüístiques)

El projecte del voluntariat lingüístic consisteix essencialment en el diàleg en català entre voluntaris del lloc on es realitza l'experiència i novinguts. El programa té com a objectius principals: crear una xarxa social entre els participants autòctons i els no autòctons establerts al territori, viure amb normalitat que el català ha de ser la llengua d'acollida i de relació i finalment fomentar el coneixement entre persones de cultures i realitats diferents, fet que representa un enriquiment mutu. Resumint-ho podríem afirmar que l'experiència de les parelles lingüístiques serveix per augmentar la cohesió social a través de la comunicació, que inclou l'ús de la llengua, entre els individus que formen part de la societat.

Aquesta iniciativa va néixer el 2002 a partir de dues entitats impulsores: el Consorci per a la Normalització lingüística i la Delegació d'Osona d'Òmnium Cultural. Des d'aquell moment, exceptuant un curt període d'inactivitat, el projecte ha anat creixent i ha arribat a diferents pobles de la comarca, entre ells, els municipis del Voltreganès.

Concretament, fa quatre anys que les parelles lingüístiques es porten a terme aquí gràcies als esforços coordinats dels ajuntaments de Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà i Òmnium Cultural Osona.

Tots els aspectes exposats a les línies superiors però, només configuren la part teòrica del projecte. Quan i com realment es fan efectives aquestes planificacions?

En definitiva, les parelles lingüístiques no són res més que trobades entre dues persones per parlar en català: l'una catalanoparlant i l'altra, normalment arribada de fora, interessada a practicar la conversa en llengua catalana. És recomanable que la segona, hagi assistit o assisteixi a cursos de català perquè d'aquesta manera la fluïdesa no sigui un impediment per l'èxit de l'experiència i aquesta contribueixi a assolir els conceptes treballats a l'aula.

Per tal que els objectius de les reunions es puguin complir, és condició per formar part del programa comprometre's a realitzar almenys una sessió d'una hora a la setmana durant deu setmanes.

La formació de les parelles es realitza a partir dels participants inscrits al projecte (en el cas del Voltreganès per inscriure's cal acudir a l'ajuntament o a la reunió de presentació de les parelles). A cada aprenent se li assigna, tenint en compte criteris horaris, d'edat i d'afinitats, un voluntari/a que tindrà la funció d'intentar aconseguir que la seva parella agafi confiança per parlar en català, que guanyi fluïdesa i vocabulari i que se senti còmode parlant la llengua catalana en un ambient distès.

Les parelles definitives es comuniquen als participants a l'acte de presentació de les parelles lingüístiques que es realitza en alguna població del Voltreganès (normalment Sant Hipòlit de Voltregà), on assisteixen els interessats, un representant d'Òmnium Cultural i el coordinador del voluntariat lingüístic a la zona, en aquest cas, la senyora Antònia Cots. Al final de l'experiència es realitza un acte de cloenda en el qual cadascú aporta la seva valoració.

L'experiència del voluntariat lingüístic aconsegueix, en la majoria dels casos, un resultat positiu, però a vegades sorgeixen problemes (d'horaris, de desplaçament, de fluïdesa, etc.) que no permeten completar l'experiència amb èxit. Tot i això, és força comú, que un cop acabat el temps previst, es creïn entre els participants vincles d'amistat que perpetuen la parella més enllà del temps assignat.

Els autors de *Tots els colors de la llengua*, llibre que recull diverses experiències dels primers voluntaris lingüístics d'Osona i les seves parelles respectives, defineixen el voluntariat i n'exposen els avantatges de la manera següent:

“El voluntariat lingüístic és una bona manera per “estirar el fil” i obrir una nova via de relacions.”

“El voluntariat lingüístic permet, als participants interessats en aprendre la llengua, relacionar les estructures gramaticals apreses a l’aula amb les funcions comunicatives que es materialitzen en situacions reals molt diverses de la vida quotidiana, és a dir, posar en pràctica el que s’ha après a l’aula i aprendre a utilitzar-ho de manera adequada.”

“Pels voluntaris representa la coneixença del bagatge cultural i lingüístic dels nousvinguts.”

Les cites anteriors formen part de l’opinió dels autors, Agustí Danés i Mariona Casas, sobre els pros de les parelles lingüístiques, però, què en pensen els protagonistes?

Aziz: “El voluntariat lingüístic és el pas definitiu no tan sols per conèixer la llengua, sinó també per familiaritzar-se amb la cultura catalana i fer noves amistats.”

Parella lingüística de l’Aziz: “L’Aziz no ha volgut perdre les arrels, però paral·lelament no ha deixat d’arrelar-se al país que l’ha acollit.”

b) El Pla Educatiu d’Entorn del Voltreganès (el PEEV)

El Pla Educatiu d’Entorn del Voltreganès (PEEV) és un programa plantejat i finançat parcialment pel Departament d’Educació de la Generalitat que es porta a terme, de diferents maneres i rebent diferents denominacions, a diversos municipis de la comarca, entre ells, a més de St. Hipòlit, les Masies i Sta. Cecília de Voltregà, Vic, Manlleu i Roda de Ter. Com el seu propi nom indica, aquest pla té el seu focus d’atenció posat en l’educació dels infants i joves del Voltreganès. La seva filosofia es centra en el fet que l’educació, un procés que dura tota la vida, no és una tasca exclusiva de l’escola i la família, sinó de tota la societat (tots eduquem) i que a més a més, aquesta educació té una gran importància a l’hora d’impulsar la igualtat entre els individus de la nostra comunitat.

El PEEV, que va dirigit essencialment als joves del Voltreganès d’entre 0 i 18 anys i als nousvinguts, tot i que compta amb la participació de persones de totes les edats i procedències, té els següents objectius:

- Aconseguir l’èxit educatiu de tot l’alumnat, en totes les seves dimensions: personal, social, acadèmica i laboral. El pla d’entorn pretén la cohesió social, la qual és un vector de tres dimensions: la inclusió, l’ús de la llengua catalana i l’educació intercultural.
- Promoure la cohesió social per mitjà de l’educació intercultural, l’equitat i el foment de l’ús de la llengua catalana (respecte a la diversitat, afavoriment de la convivència).

Amb el fi d'aconseguir els objectius proposats es realitzen activitats dirigides específicament a fomentar la interculturalitat, la llengua catalana, la cohesió social i la igualtat d'oportunitats com són: l'estudi assistit, les *biblioactivitats* (*Conta contes*, etc.), els tallers a les famílies, la trobada de Sant Jordi, els esports a l'IES, entre d'altres.

El Pla es porta a terme des de diverses institucions i entitats del Voltreganès, però els principals coordinadors de les accions del Pla són els ajuntaments dels municipis de Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà, els centres educatius de la zona i les AMPES respectives. Tots ells compten amb la col·laboració d'altres institucions públiques municipals com són l'Àrea bàsica de salut, els Punts d'Informació Juvenils, la biblioteca i el Biblioaccés o altres entitats de lleure com el Club Bàsquet Voltregà o el Grup Excursionista.

Pel que fa a la durada del PEEV, està previst per un període de sis anys durant els quals s'aniran realitzant les diferents fases en què està dividit. Actualment ens trobem al tercer any del projecte i en la fase d'aplicació, és a dir, durant aquest any s'estan portant a terme totes les activitats i accions proposades durant els anys i fases anteriors del Pla, que s'avaluaran un cop entrem a l'última fase, la d'avaluació.

Després d'exposar a les línies anteriors la filosofia, els objectius i l'aplicació del PEEV, em centro en la importància i relació que aquest pugui tenir en el tema que ens ocupa. Tot i que el Pla Educatiu d'Entorn del Voltreganès sembla l'eina d'interrelació entre voltreganesos de diferents procedències menys directament relacionada amb les llengües, he considerat interessant incloure'l dins aquest apartat perquè té en compte en tots els seus objectius el respecte i el coneixement de la diversitat cultural, i consegüentment lingüística, a més a més del foment de la llengua catalana com a llengua nexa entre els habitants de l'àrea a la qual s'aplica. És per això que podem afirmar que moltes de les activitats que es realitzen a l'entorn del PEEV contribueixen a augmentar la cohesió social per mitjà de l'educació multicultural en llengua catalana. En serien exemples el *Conta-contes*, activitat que es porta a terme a la biblioteca i consisteix en la narració de contes procedents de diferents llocs del món, o l'exposició *Mots amb arrels*, sobre els orígens de molts topònims catalans, que s'exposarà al Punt-às i al Biblioaccés.

c) Els Tallers de comunicació

Els Tallers de comunicació són les classes d'iniciació al català que es realitzen al Voltreganès i van dirigides a les persones novingudes o no catalano-parlants residents al territori que tenen interès per aprendre la llengua. Reben aquest nom ja que es tracta bàsicament de lliçons orals de català amb l'objectiu de que els participants assoleixin un nivell de llengua catalana que els permeti comunicar-se.

Durant el curs 2008-2009 el total de matriculades als Tallers de comunicació de tot el Voltreganès (es realitzen a l'escola d'adults de Sant Hipòlit de Voltregà i al Biblioaccés de Vinyoles) era de més de 20 dones. Així doncs, el 100% de la matrícula era femenina, ja que els homes no podien assistir a les classes per qüestions horàries i a vegades culturals. El lloc de naixement de les alumnes és divers però hi ha una majoria marroquina, també dones procedents de l'est d'Europa (Romania i Moldàvia) i d'Amèrica llatina (Colòmbia i Mèxic).

Les raons que motiven a la majoria d'alumnes a assistir als tallers de comunicació són principalment: l'interès per aprendre català per tal de trobar feina o aprendre la llengua del lloc de residència, per necessitat de parlar català en les situacions del dia a dia (als comerços, al metge, a l'ajuntament...), per entendre i ajudar als fills, ja que molts d'ells tenen el català com a llengua habitual i per l'interès social dels tallers (serveixen de punt de reunió).

Cal tenir en compte que, en la majoria dels casos, la relació amb el català d'aquestes dones abans d'assistir als Tallers de comunicació és pràcticament nul·la o es basa en el què escolten pel carrer, als serveis públics o a l'escola dels fills, que sovint són qui les acompanyen al metge o a l'ajuntament. Tot i així, algunes d'elles coneixen i parlen el castellà, ja sigui perquè és la seva llengua pròpia o perquè l'han après anteriorment.

Les classes consisteixen bàsicament en l'ensenyament de la llengua catalana de forma oral, tractant aspectes com el vocabulari de les situacions quotidianes (al mercat, al metge...) i la gramàtica bàsica (els possessius, el verb ser, els demostratius, les formes de present i passat dels verbs més habituals, etc.). Les dificultats pel que fa a l'aprenentatge de la llengua es presenten a l'hora d'escriure, ja que algunes de les participants són analfabetes i aquesta tasca comporta molt temps a causa de la dificultat, i a l'hora de parlar, costa posar en pràctica els conceptes treballats i començar a parlar en català. Tot i això, hi ha moltes alumnes, sobretot joves, que, superat aquest nivell inicial (això pot comportar d'un a dos cursos depenent de l'alumna), decideixen continuar la seva formació en llengua catalana i s'apunten als cursos de català per adults que es realitzen a la mateixa escola.

Pel que fa al finançament dels Tallers de comunicació, l'ajuntament n'és el principal responsable (en anys anteriors havia estat finançat pel programa Icària amb fons procedent de la UE), tot i que tenen un preu simbòlic de 10 € per curs per tal d'incentivar l'alumnat a assistir a totes les classes i donar "valor" al servei.

Durant el curs 2008-2009 les classes han estat de dues hores a la setmana, els dimarts de tres a cinc de la tarda a l'Escola d'Adults de Sant Hipòlit de Voltregà i els dijous a la mateixa hora al Biblioaccés de Vinyoles. Tot i realitzar Tallers de comunicació a les dues poblacions per tal que no hi hagi problemes de desplaçament, els horaris estan molt adaptats a les persones que no treballen o fan horari matinal, cosa que dificulta l'assistència de gent que

es mou amb uns horaris diferents i que, en alguns casos, han optat per matricular-se al Centre de Normalització Lingüística d'Osona (CNLO) amb una flexibilitat horària (a causa de la gran demanda i la disposició de més recursos) més àmplia. Pel que fa al curs 2009-2010 està previst que les classes tinguin lloc igualment de tres a cinc de la tarda però només els dimarts, tant a l'Escola d'Adults de Sant Hipòlit de Voltregà com al Biblioaccés de Vinyoles.

d) Els cursos de català per adults

Aquesta eina va estretament lligada amb la utilització de la llengua catalana en tots els àmbits de la vida dels Voltreganesos. Tant va dirigida a les persones que no es troben en edat escolar, normalment vingudes de fora de Catalunya, que un cop han après a comunicar-se en llengua catalana volen seguir aprenent i poder finalment arribar a escriure-la correctament, com a les que el català ha estat durant molt temps o des de sempre la seva llengua habitual o de relació i volen millorar-ne i perfeccionar-ne els seus coneixements, potser perquè no van poder estudiar en aquesta llengua o simplement per interès.

Els cursos de català per adults estan inclosos en l'apartat d'ofertes de formació bàsica, per tant, a les lliçons es dona a conèixer als alumnes, se'ls ensenya, des d'un nivell bàsic de llengua catalana, no inicial, ja que aquest aprenentatge es porta a terme als Tallers de comunicació, fins a un nivell intermedi segons les seves necessitats, i en cas que vulguin assolir un nivell superior cal que es dirigeixin a altres centres més especialitzats de la comarca, com el CNLO.

El servei s'ofereix conjuntament des dels ajuntaments de tot el Voltreganès, tot i que els mòduls de llengua catalana (aquest és el nom que reben els cursos de català per adults) només es portin a terme a l'Escola d'Adults de Sant Hipòlit de Voltregà. Pel que fa als horaris, tant al curs 2008-2009 com el 2009-2010 els interessats es podien i poden matricular-se, a la mateixa escola o trucant al telèfon de contacte, a dues franges horàries diferents o ambdues: el dilluns d'1/4 de quatre a 3/4 de cinc de la tarda i/o el dijous de les vuit del vespre a 2/4 de deu.

Tot i que els ajuntaments financen la major part del curs, aquest té un preu simbòlic d'uns 10 € l'any per alumne. Al finalitzar les lliçons es realitza un acte de cloenda juntament amb tots els altres cursos de formació d'adults que s'ofereixen des dels ajuntaments, entre ells els Tallers de Comunicació, en el qual s'entrega a les participants (aquest any la totalitat d'inscrites han estat dones) un diploma en reconeixement a la seva assistència.

Un cop explicades les eines que faciliten els organismes del Voltreganès per a l'aprenentatge del català i la coneixença de la realitat cultural originària del territori, cal parlar de si existeix la possibilitat que els habitants autòctons del Voltreganès coneguin i

entenguin les realitats dels seus conciutadans procedents d'altres països del món. Plantegem-nos doncs, se'ns dóna a conèixer als autòctons la realitat cultural dels nouvinguts per part de les mateixes institucions o altres tipus d'entitats? Es porta a terme aquest intercanvi cultural i lingüístic de doble direcció?

3.2.2. Coneixement d'altres realitats

No cal dir, veient els resultats de les enquestes (exposats al capítol *Estudi sobre el coneixement de la diversitat lingüística* i a l'Annex 2), que la majoria dels voltreganesos desconexem la diversitat lingüística i cultural que ens envolta. Alhora, és ben cert, que són molt poques les eines d'interrelació entre persones de diferents procedències residents al territori aportades per les institucions públiques, les que tenen com a objectiu realitzar aquest intercanvi d'informació i coneixements totalment equitatiu entre autòctons i nouvinguts. És aquesta falta d'informació, provocada probablement pel fet que cadascun de nosaltres vivim en el nostre propi món, que fa que no ens adonem de la gran riquesa de tipus cultural, i consegüentment lingüístic, que tenim a l'abast de la mà i que potser tampoc ens interessem per ella, a no ser que se'ns plantegi aquesta opció directament.

Si que existeixen, però, alguns elements que podrien ajudar-nos a solucionar aquest problema de desconexement. Un d'ells seria la lectura de *Nous Voltreganesos*. Aquest llibre, editat el 2006 i promogut pel Centre d'Estudis del Voltreganès, recull l'experiència, les vivències i la visió que tenen de Catalunya i dels municipis de Voltregà, dinou persones arribades de fora de les fronteres del nostre país. Tots ells, que a l'actualitat són, o eren quan es va publicar l'obra, el nostres veïns, ens acosten, a les pàgines d'aquest llibre, la seva pròpia realitat i ens aporten al mateix temps una identitat cultural diferenciada de la nostra.

Tot i que la lectura de *Nous voltreganesos* podria ajudar-nos a entendre una mica més un fenomen tan proper com és la immigració i tot el que socialment comporta, és evident que la millor manera per comprendre el que significa és relacionar-nos i establir lligams reals. En aquest cas, el voluntariat lingüístic seria l'eina que més s'adaptaria a aquesta necessitat d'intercanvi bidireccional. A les parelles lingüístiques cadascun dels participants aporta la seva part i explica a l'altre històries sobre si mateix, costums i tradicions de la seva terra, etc. en definitiva, el seu propi punt de vista d'aquest planeta que tots compartim.

De totes maneres, el fet que la majoria de voltreganesos no tinguem coneixement de les noves realitats que enriqueixen el nostre panorama cultural, no significa que no ens interessi apropar-nos-hi. De fet, un 60% dels enquestats s'han mostrat interessats a intercanviar vivències i sabers culturals amb altres veïns d'origen geogràfic diferents al seu. A continuació, apareix l'experiència de dues dones que ja n'han tingut la oportunitat.

4. Experiència pràctica: el voluntariat lingüístic

Realitzant aquest treball de recerca he anat coneixent més a fons algunes de les activitats relacionades amb la llengua que es porten a terme al Voltreganès, de les quals, fins fa ben poc només n'havia sentit a parlar. Una d'aquestes activitats, i de fet la que em va cridar més l'atenció des de bon començament, va ser la de les parelles lingüístiques. Així doncs, vaig decidir anar-me a inscriure a l'ajuntament per tal de participar-hi. Uns dies després de realitzar aquest tràmit, ens van convocar a tots els interessats, tan als voluntaris com a les persones no catalanoparlants que s'hi havien apuntat, a una reunió de presentació a la sala de Plens de l'Ajuntament de Sant Hipòlit de Voltregà. Després que els alcaldes, la coordinadora del projecte a l'àrea del Voltreganès i una representant d'Òmnium Cultural Osona acabessin els parlaments, es van donar a conèixer el membres que formarien cadascuna de les parelles, per tal que tinguéssim un primer contacte i ens poguéssim presentar i començar a organitzar les nostres trobades. La persona que seria la meua parella lingüística, un noi polonès, no va poder assistir a l'acte i per això vaig contactar amb ell uns dies més tard. El cas és que la nostra parella lingüística no va aconseguir tirar endavant, ja que després de les dues primeres trobades vam haver de deixar de quedar a causa de problemes horaris i familiars d'ambdós.

De totes maneres, com que la meua intenció era recollir una experiència de voluntariat lingüístic al treball, vaig posar-me en contacte amb les membres d'una de les altres parelles lingüístiques perquè m'expliquessin el seu punt de vista en relació a aquesta activitat. Així va ser com vaig conèixer l'Awa Diop, una noia de Senegal que va aterrar a Vinyoles fa quatre anys acompanyada de la seva família. Me la va presentar la Marcela Molas, la seva parella lingüística des de fa aproximadament mig any.

Per cap d'elles era la primera experiència d'aquest tipus: havien tingut altres parelles en anys anteriors amb qui també anaven a fer un cafè o a seure a qualsevol banc d'un parc a parlar una estona en català, tot i això semblava que aquest any la tria de les membres d'aquest petit grup havia estat encertada.

Per trencar el gel vaig preguntar-los què creien que era una parella lingüística, i l'Awa va respondre ràpidament: "una persona que t'ajuda a millorar la llengua catalana". Vam parlar després sobre com s'havien assabentat del projecte. La Marcela, per mitjà de la publicitat i l'Awa a través de la proposta que va realitzar-li la professora del curs de català. En trobar que s'adaptava a les seves necessitats i interessos, que consistien en gaudir parlant una estona en català i alhora aprendre i millorar els aspectes lingüístics de l'idioma, va decidir apuntar-s'hi. Com que ja tenien totes dues un bon domini de la llengua no es van plantejar

dificultats a les primeres trobades com succeeix en altres ocasions. Les dues participants van destacar com a aspecte interessant de la participació en aquest projecte, l'intercanvi cultural que es produeix. L'Awa, en concret, va ressaltar que li agradava molt que la Marcela li expliqués coses sobre Catalunya i sobre com és viu i veu la vida aquí, per poder comparar i contrarestar-ho després amb la visió que en tenen els senegalesos. També va donar força importància a la contribució de la Marcela en la millora del seu ús de la llengua catalana: "La Marcela m'ensenya quines són les paraules bones i dolentes alhora de parlar català, així puc fer-ho correctament", és a dir, les converses amb ella permeten a l'Awa transportar a les situacions reals els conceptes apresos a l'aula, saber quan i com s'utilitzen algunes expressions, etc. fent que, d'aquesta manera perdi la por a parlar català pel temor a equivocar-se. Pel que fa a les hores de trobada, es solen reunir cada dijous a partir de les cinc de la tarda a Vinyoles, totes dues van coincidir amb el fet que una sola hora a la setmana se'ls feia curta i que potser més endavant ampliarien les hores de reunió. Consideren molt important perquè una parella funcioni, que hi hagi una predisposició mútua a intercanviar coneixements i a parlar de qualsevol tema que pugui interessar a ambdues. Cal també, que les persones participants siguin obertes i tinguin ganes de compartir una estona.

La Marcela va comentar que té una altra parella lingüística, una dona de Moldàvia, amb qui també es troba habitualment. La seva experiència com a voluntària li ha aportat conèixer les vivències i costums de les famílies d'aquestes dues dones, al mateix temps que dues visions diferents del nostre món. A més a més, comenta el seu marit: "Des que participa a les parelles, parla fins i tot amb les mans!"

5. Enquesta

L'enquesta és la següent:

Les llengües i la diversitat lingüística al Voltreganès. Aproximació a les llengües personals al Voltreganès.

I. Dades generals de l'enquestat

Municipi de residència:

Temps que fa que hi resideix:

Edat:

Home Dona

1. Lloc de naixement:

- Catalunya
- Resta d'Espanya (.....) Indiqui la comunitat autònoma
- Resta d'Europa (.....) Indiqui el país
- Àfrica (.....) Indiqui el país
- Amèrica del sud (.....)
- Amèrica central (.....)
- Amèrica del nord (.....)
- Àsia (.....)
- Oceania (.....)

II. Llengua inicial, d'identificació, habitual i coneixements

2. Quina és la seva llengua, és a dir la llengua que vostè considera com a pròpia?

- | | |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> català | <input type="checkbox"/> romanès |
| <input type="checkbox"/> castellà | <input type="checkbox"/> rus |
| <input type="checkbox"/> català i castellà per igual | <input type="checkbox"/> altres llengües |
| <input type="checkbox"/> gallec | (.....) |
| <input type="checkbox"/> àrab | <input type="checkbox"/> altres combinacions |
| <input type="checkbox"/> amazig/amazic | (.....) |

No ho sap

No contesta

3. Quina llengua va parlar vostè primer, a casa, quan era petit?

- | | |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> català | <input type="checkbox"/> romanès |
| <input type="checkbox"/> castellà | <input type="checkbox"/> rus |
| <input type="checkbox"/> català i castellà per igual | <input type="checkbox"/> altres llengües |
| <input type="checkbox"/> gallec | (.....) |
| <input type="checkbox"/> àrab | <input type="checkbox"/> altres combinacions |
| <input type="checkbox"/> amazig/amazic | (.....) |

-
- | | |
|------------------------------------|--------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> No ho sap | <input type="checkbox"/> No contesta |
|------------------------------------|--------------------------------------|

4. Quina llengua parla habitualment?

- català
- castellà
- català i castellà per igual
- altres llengües (.....)
- altres combinacions (.....)

-
- | | |
|------------------------------------|--------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> No ho sap | <input type="checkbox"/> No contesta |
|------------------------------------|--------------------------------------|

5. Podria indicar quin és el seu coneixement de les llengües catalana i castellana?

	L'entenc	El parlo	El llegeixo	L'escric
català	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
castellà	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

6. Sense tenir en compte el català i el castellà, quines altres llengües pot parlar de manera fluida?

- | | | |
|---------------------------------|----------------------------------|--|
| <input type="checkbox"/> gallec | <input type="checkbox"/> romanès | <input type="checkbox"/> alemany |
| <input type="checkbox"/> basc | <input type="checkbox"/> rus | <input type="checkbox"/> quítxua |
| <input type="checkbox"/> amazic | <input type="checkbox"/> anglès | <input type="checkbox"/> altres llengües |
| <input type="checkbox"/> àrab | <input type="checkbox"/> francès | (.....) |

III. Usos lingüístics a la llar

7. Quantes persones viuen a casa seva, comptant-lo a vostè?

Podria indicar quin és el parentiu o relació amb vostè de cadascuna d'elles i la llengua que utilitza per dirigir-s'hi?

	Relació de parentiu	Llengua o llengües que usa per dirigir-s'hi		
		català	castellà	altres llengües
Persona 1	_____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	_____
Persona 2	_____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	_____
Persona 3	_____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	_____
Persona 4	_____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	_____
Persona 5	_____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	_____
Persona 6	_____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	_____
Persona 7	_____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	_____
Persona 8	_____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	_____
Persona 9	_____	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	_____

IV. Usos lingüístics en àmbits socials i com a usuari o consumidor

8. Fent referència a l'àmbit social, en quina llengua parla majoritàriament ? (Si fa ús de diverses llengües ordeni-les de més a menys habitual - 1, 2, 3.)

	Amb els amics	Amb els veïns	Amb els companys d'estudi	Amb els companys de feina	Altres coneguts	Als comerços del Voltreganès	Als serveis públics (consulta mèdica ajuntament...)	Notes personals
català	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
castellà	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
altres llengües	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
no ho sap	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
no contesta	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

V. Usos lingüístics en els mitjans de comunicació

9. Podria indicar en quina llengua realitza les següents activitats a casa seva? (Si cal ordeni les llengües de més a menys habitual.)

	català	castellà	altres llengües
Miren la televisió	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> (.....)
Escolten la ràdio	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> (.....)
Naveguen per Internet	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> (.....)

10. Llegeix premsa o altres tipus de publicacions? En cas afirmatiu podria dir en quina llengua llegeix habitualment i quins tipus de publicacions? (Subratlli el tipus de publicació en cada cas i si és precís ordeni les llengües de més a menys habituals en el seu ús).

- Diaris, revistes o llibres en català
- Diaris, revistes o llibres en castellà
- Diaris, revistes o llibres en altres llengües (.....)

VI. Bloc sociolingüístic d'opinió i coneixements sobre la diversitat lingüística al Voltreganès

11. Quantes llengües creu que es parlen al Voltreganès habitualment?

- Aproximadament unes 5
- Entre 5 i 10
- Entre 10 i 20
- Entre 20 i 30
- Més de 30

12. Considera que aquesta diversitat enriqueix la situació lingüística d'aquest territori i és positiva per als seus habitants?

- Sí
- No
- Li és indiferent

Per què?

.....

13. A parer seu, quina és la llengua més utilitzada habitualment al Voltreganès?

- El català El castellà Altres llengües (.....)
 No ho sap No contesta

14. Creu que és important conèixer el català i parlar-lo de manera fluida (poder mantenir una conversa quotidiana) si es resideix al Voltreganès?

- Sí No No ho sap No contesta

15. En la seva opinió, quina és la llengua que hauria de servir de nexa entre els residents al Voltreganès?

- El català El castellà Altres llengües (.....)
 No ho sap No contesta

Quina creu que és la llengua que fa aquesta funció actualment?

- El català El castellà Altres llengües (.....)
 No ho sap No contesta

16. Estaria interessat a aprendre català o millorar-ne els seus coneixements?

- Sí No No ho sap No contesta

En cas afirmatiu, per què sí?

- Per poder parlar o escriure en català en les meves relacions personals i comunicar-me en aquesta llengua
 Per ajudar als fills o per altres motius familiars
 Per qüestions de feina o estudis
 Perquè és normal parlar català si vius a Catalunya
 Per perfeccionar-lo (l'escriptura, la parla...)
 Altres raons (a especificar)

.....

- No ho sap No contesta

En cas negatiu, per què no?

- Perquè ja en sé prou
 Perquè no tinc temps
 Perquè no ho considero necessari
 Altres raons (a especificar)
.....
 No ho sap
 No contesta

17. Coneix les ofertes de cursos de català de les escoles d'adults de Sant Hipòlit de Voltregà i les Masies de Voltregà (a Vinyoles)?

- Sí No No ho sap No contesta

18. Sap si existeixen entitats, activitats o projectes al Voltreganès dedicats a l'intercanvi de coneixements i experiències, principalment culturals, entre persones autòctones i immigrants residents en aquesta zona?

- Sí No No ho sap No contesta

En cas afirmatiu, quines?.....

19. Sap què són i en què consisteixen els projectes següents que es realitzen al Voltreganès? Coneix algú que participi en alguna d'aquestes experiències?

	No ho conec	Ho conec			Conec participants		Hi he participat
		Poc	Bé	Molt bé	Entre un i dos	Més de dos	
Tallers de comunicació	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Parelles lingüístiques o voluntariat lingüístic	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Cursos de català per adults	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

20. Ha sentit a parlar del Pla Educatiu d'Entorn del Voltreganès? Coneix les sigles PEEV?

- Sí No No ho sap No contesta

21. Havent completat la taula anterior, s'observa que efectivament hi ha projectes al Voltreganès destinats a l'intercanvi de coneixements culturals entre nouvinguts i persones autòctones, però que aquests estan enfocats bàsicament a proporcionar informació sobre la llengua i la cultura catalanes als immigrants. Així doncs, vostè coneix algun tipus d'entitat o activitat que porti a terme la mateixa funció al revés, és a dir, coneix alguna entitat del Voltreganès fundada per persones no autòctones destinada a transmetre informació cultural d'altres països als autòctons ?

- Sí No No ho sap No contesta

En cas afirmatiu, quina?.....

22. Li interessaria intercanviar experiències i coneixements amb persones de cultura i origen geogràfic diferents al seu, residents al Voltreganès ?

- Sí No Li és indiferent No ho sap
 No contesta

23. En aquest sentit creu que existeixen limitacions al Voltreganès?

- Sí, no hi ha prou activitats destinades a l'intercanvi d'experiències i coneixements entre les persones de diferent cultura i origen geogràfic.

Quines són les limitacions? Com podríem millorar-ho?

.....
.....

- No, ja hi ha prou activitats destinades a l'intercanvi d'experiències i coneixements entre les persones de diferent cultura i origen geogràfic.

24. Més propostes:

Per la realització de l'enquesta anterior vaig prendre de model (sobretot pels continguts dels blocs 2n, 3r, 4t i 5è) l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població 2008* realitzada conjuntament per la Secretaria de Política Lingüística del Departament de la Vicepresidència i l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), i vaig adaptar-la afegint-hi qüestions específiques del Voltreganès, perquè respongués una mica a tots als apartats del treball relacionats amb aquesta zona geogràfica. Mitjançant l'enquesta he intentat resoldre algunes incògnites que em plantejava, com les diferents llengües que es puguin parlar a la nostra àrea o el coneixement de la diversitat lingüística per part de la població. Pel que fa a la mostra de l'enquesta, aquesta contempla la població de 15 anys o més dels municipis de Sant Hipòlit, les Masies i Santa Cecília de Voltregà. No he realitzat una recollida d'informació de tipus quantitativa sinó qualitativa, per tant, els resultats obtinguts no són proporcionals als que hauria recollit si hagués enquestat a tota la població, són només una mostra dels diferents casos lingüístics individuals que podem trobar al Voltreganès.

6. Conclusions

Una vegada finalitzada la redacció del treball les conclusions extretes són les següents:

En primer lloc, a mesura que vaig anar avançant en la recerca de la informació, em vaig adonar que l'objectiu principal del treball que consistia a fer un estudi acurat de les diferents llengües personals al Voltreganès i els seus parlants, no es podria assolir íntegrament, és a dir, que per motius legals (la Llei de Protecció de Dades) i de disponibilitat de recursos, em seria impossible arribar a contactar amb totes les persones (un representant mínim per cadascuna de les diferents nacionalitats que conviuen al nostre territori) que necessitava per completar el quadre lingüístic del Voltreganès. Així doncs, vaig haver de modificar les meves expectatives inicials i treballar amb les dades obtingudes a través de les enquestes que vaig poder realitzar i de la informació que s'extreia del llibre *Nous voltreganesos*.

Pel que fa al nombre de llengües personals total obtingut, tenint en compte que només m'ha estat possible aconseguir dades de 23 nacionalitats diferents entre 42, el resultat final és de 25 llengües personals: aixanti, alemany, amazic, anglès, àrab, búlgar, castellà, català, dagbani, ewe, francès, ful, gallec, haussa, hindi, holandès, italià, polonès, portuguès, romanès, rus, selknam, ucraïnès, wali i wolof. Tot i que cal tenir en compte la resta de persones procedents dels països que no es contemplen a l'estudi i les seves llengües pròpies, amb les dades obtingudes es confirma que al Voltreganès hi ha una mitjana de llengües personals per individu superior a la unitat i un nivell força alt de diversitat lingüística. De totes maneres, la majoria dels enquestats reconeixen tenir tan sols una llengua personal i són poques les persones plurilingües que fan augmentar la mitjana. D'aquí s'extreu la conclusió que un gran nombre dels voltreganesos procedeixen de cultures de tradició monolingüe o bilingüe en alguns casos, sobretot aquelles persones originàries del continent europeu, i que una petita minoria, procedent d'Àfrica majoritàriament, és plurilingüe.

Fent referència a les llengües personal, inicial i habitual dels voltreganesos enquestats, podem observar que no tots ells s'identifiquen, és a dir, consideren com a llengua pròpia o personal, únicament la llengua de la família, també anomenada llengua inicial. Aquest fet es produeix en moltes ocasions quan l'enquestat és fill de persones immigrants però ha nascut a Catalunya o va venir a viure aquí des de molt petit. En aquests casos l'individu assumeix com a llengües pròpies la llengua o llengües maternes o familiars i la llengua de l'entorn on viu (de l'escola, del carrer, etc.). És per això que crec que, quan les generacions d'infants fills d'immigrants

assoleixin la majoria d'edat, entre els adults voltreganesos el nombre de llengües personals per individu augmentarà, ja que molts d'ells tindran el català més les respectives llengües inicials com a personals.

A l'hora de definir la llengua personal té molt pes en l'opinió de la majoria dels enquestats el reconeixement internacional que pugui tenir la seva llengua. En molts casos aquests presenten com a llengua personal la llengua oficial del país, quan en realitat són altres les que ells consideren i senten com a pròpies o llengües primeres. Això demostra al mateix temps, que molts voltreganesos tenen com a llengües personals, llengües que es troben en un estat crític als seus països o que han estat eclipsades per l'idioma de la colonització. Aquest és el cas del wolof amb el francès al Senegal o el selknam i el castellà a determinades zones de l'Argentina.

En resum, el primer objectiu del treball no s'ha pogut assolir del tot ja que resultava massa ambiciós en relació als recursos de què disposava, però s'ha completat de manera parcial amb una aproximació a les llengües que es parlen al Voltreganès i a les seves característiques principals. Pel que fa a la part incompleta de la recerca em proposo seguir buscant la resta de llengües que podrien formar part del nostre panorama lingüístic en un futur.

Pel que fa al segon objectiu, es demostra que gran part dels voltreganesos no tenim coneixement de la diversitat lingüística de la nostra àrea geogràfica ja que un 90% dels enquestats consideren que al Voltreganès es parlen menys de vint llengües quan en realitat, tan sols les llengües personals ja superen aquesta xifra. Per altra banda, en general hi ha la creença que la diversitat de llengües al nostre voltant és positiva ja que contribueix a l'augment de l'obertura, l'intercanvi i el coneixement cultural, tot i que en alguns casos es tem per la conservació de la llengua i cultura propis. En aquest sentit jo crec que la diversitat cultural i lingüística, al contrari de fer perillar la nostra identitat, l'incentiva, és a dir, que en una realitat tan diversificada és més fàcil adonar-se o comprendre el valor d'una cosa quotidiana com la llengua.

El tercer objectiu, que consistia en conèixer les diferents eines que proporciona el Voltreganès per fomentar les relacions entre autòctons i nousvinguts, especialment relacionades amb la llengua, s'ha assolit. En aquest cas, de les quatre eines que proporcionen els ajuntaments voltreganesos (el voluntariat lingüístic, el PEEV, els Tallers de comunicació i els Cursos de català per adults) destaquen les parelles lingüístiques i el Pla Educatiu d'Entorn del Voltreganès. Per una banda el voluntariat lingüístic representa l'eina més eficaç a l'hora de promoure l'ús del català entre la població, ja que tot i anar acompanyada dels Tallers de

comunicació i els Cursos de català per adults, és mitjançant les parelles lingüístiques que moltes de les persones no catalanoparlants inicialment, es llancen a utilitzar la llengua catalana per comunicar-se en la seva vida quotidiana al Voltreganès. Aquesta eina comparteix importància amb el PEEV en l'àmbit que fa referència a tenir en compte la diversitat lingüística i cultural i promoure l'intercanvi de doble direcció entre les persones autòctones i les no autòctones residents al Voltreganès. Això significa que en aquests dos casos, no només es contempen la llengua i la cultura pròpies, tot i que es promocionen en un grau més elevat, sinó que es realitza un intercanvi de coneixements lingüístics i culturals en doble sentit: els voltreganesos autòctons aporten i donen a conèixer la seva llengua i cultura i els no autòctons fan el mateix.

En certa manera, en el paràgraf anterior trobem la resolució de la hipòtesi: podem dir que la política lingüística dels ajuntaments voltreganesos és força activa, ja que es realitzen un nombre bastant alt d'activitats relacionades amb l'aprenentatge de la llengua catalana per part dels nouvinguts (Tallers de comunicació i Cursos de català per adults), l'intercanvi lingüístic (parelles o voluntariat) i el respecte per a la diversitat lingüística (activitats del PEEV). També podem afirmar que, tot i que la majoria dels enquestats han manifestat estar poc informats sobre les activitats que es desenvolupen en àmbit de política lingüística (vegeu les dades a l'Annex 2), aquesta és ben rebuda per la població perquè la majoria dels projectes iniciats han tingut èxit i resultats positius tot i la participació reduïda.

En aquest sentit caldria posar més atenció en els mitjans que s'utilitzen per informar a la població per tal que les activitats poguessin arribar a un públic més ampli, o bé augmentar l'oferta, sobretot horària, dels projectes que ja es porten a terme a l'actualitat per aconseguir el mateix fi. A més a més, seria interessant que s'introduïssin altres activitats destinades directament a l'intercanvi, lingüístic i cultural, entre persones de procedències diferents residents al Voltreganès, per tal de promoure la cohesió social entre les diferents comunitats de la zona.

A l'hora d'aconseguir el quart objectiu se'm van presentar algunes dificultats, ja comentades a l'apartat corresponent, a causa de les quals vaig haver de suplantar la narració de la meua experiència personal per una conversa amb dues participants en el projecte. La seva valoració de l'activitat em va acabar de convèncer sobre la importància que ha tingut per algunes persones la participació en aquesta activitat a l'hora d'introduir-se a la nova societat que els ha

acollit. Les parelles lingüístiques ajuden al nouvingut a sentir-se del territori i permeten als dos participants intercanviar i conèixer diferents visions dels món.

Per últim, fent una reflexió sobre quina serà la situació lingüística del Voltreganès en un futur, considero, a partir de les estadístiques de població actuals i les previsions d'un descens generalitzat de la immigració al conjunt de l'Estat, que la tendència fins ara creixent del nombre de llengües al Voltreganès tendirà a estabilitzar-se i fins i tot decreixer amb el pas d'algunes generacions.

8. Bibliografia

Libres i articles:

- AAVV. *Informe sobre les llengües del món; síntesi*. (2005) Barcelona: Angle Unescocat.
- BADIA CAPDEVILA, I. (2002) *Diccionari de les llengües d'Europa*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- CASAS, M.; DANÈS A. (2004) *Tots els colors de la llengua*. Vic: L'Àlber.
- COLOMINES, A.; MARÍ, I.; MONJAS, A. (2006) *Tots som diferents. Textos normatius de la UNESCO sobre la diversitat cultural i lingüística*. Barcelona: Angle: Linguapax, Unescocat, Centre Unesco de Catalunya.
- JUNYENT, M. C. (1989) *Les llengües del món*. Barcelona: Empúries.
- JUNYENT, M. C. (1992) *Vida i mort de les llengües*. Barcelona: Empúries.
- JUNYENT, M. C. (1999) *La diversitat lingüística: Didàctica i recorregut de les llengües del món*. Barcelona: Octaedro.
- MARTÍ, E.; SURIÑACH, N. (2006) *Nous voltreganesos*. Sant Hipòlit de Voltregà: Centre d'Estudis Voltreganès.
- RUIZ SAN PASCUAL, F.; SANZ RIBELLES, R.; SOLÉ CAMARDONS, J. (2001) *Diccionari de sociolingüística*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- SERRALLONGA, J.; VILA, A.; ESPADALER, R. (1986) *Sant Hipòlit de Voltregà dins la història*. Vic: EUMO.

Pàgines web:

- <http://blocs.xtec.cat/nmontes/category/sociolingüística-catalana/> <última consulta: 25-9-2009>
- http://cv.uoc.edu/continguts/UW07_04133_02634/index.html <última consulta: 25-9-2009>
- http://ec.europa.eu/education/languages/languages-of-europe/doc145_en.htm <última consulta: 25-9-2009>

<http://multilingues.blogspot.com/2008/04/la-llengua-personal-adoptiva.html> <última consulta: 25-9-2009>

<http://portal.unesco.org/culture/es> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.esade.edu/sl/novetats/llengues.pdf> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.ethnologue.com/> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.gela.cat> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.gencat.cat> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.idescat.cat> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.linguamon.cat> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.linguapax.org> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.linguistic-declaration.org/versions/catala.pdf> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.omniglot.com/index.htm> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.osona.com/Infos2006/CNLOsona.htm> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.proel.org/index.php?pagina=mundo> <última consulta: 25-9-2009>

http://www.tlfq.ulaval.ca/AXL/Langues/acces_languesmonde.htm <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.unescocat.org> <última consulta: 25-9-2009>

<http://www.vxl.cat> <última consulta: 25-9-2009>

http://www.xtec.es/~agimeno5/caceres/llengues_mon/index.htm <última consulta: 25-9-2009>

http://www.xtec.net/lic/centre/professorat/conferencies/Prejudicis_linguistics.pdf <última consulta: 25-9-2009>

Fonts personals:

Entrevistes i converses:

- M. Carme Junyent (Professora titular de lingüística general de la UB i Presidenta del Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades)
- Dolors Solà (Directora del Centre de Normalització Lingüística d'Osona)

- Assumpta Puig (Responsable dels Tallers de comunicació de Sant Hipòlit de Voltregà)
- Antònia Cots (Coordinadora del projecte Voluntariat lingüístic del Voltreganès)
- Elisabet Contreras (Regidora d'educació de l'Ajuntament de Sant Hipòlit de Voltregà)
- Montserrat Puigbí (Tècnica d'educació de l'Àrea educativa del Voltreganès)

Annexos

Annex 1: Reproducció de fragments de les entrevistes

Entrevista a Dolors Solà

El dia 28 de maig del 2009 vaig reunir-me amb la Sra. Dolors Solà, filòloga i des de fa vint anys directora del Centre de Normalització Lingüística d'Osona, a la seu central d'aquesta institució que es localitza a Vic, per tal de realitzar-li unes preguntes sobre la diversitat lingüística a Osona i el paper que hi juga el Centre de Normalització Lingüística. A continuació presento les preguntes i respostes que es van succeir durant l'entrevista:

P: Aproximadament, quantes llengües es parlen a Osona a l'actualitat?

R: A Vic, la capital, es parlen al voltant de 80 llengües; més o menys com a Manlleu i Torelló, els altres dos nuclis importants i a tota la comarca, aproximadament un centenar.

P: Quina funció principal té el Centre de Normalització Lingüística envers aquesta diversitat?

R: De totes aquestes llengües que es parlen aquí, n'hi ha una que ha de ser la utilitzada per tal que ens entenguem tots, i aquesta és el català. Llavors nosaltres el que fem és ensenyar català a les persones o que no el saben, perquè han vingut de fora, o a les persones que són d'aquí i el volen millorar. Majoritàriament, en el 80% dels casos, els nostres alumnes són persones que no han nascut aquí. Però a part de la funció d'ensenyar la llengua catalana mitjançant els cursos de català per adults, al centre també s'hi realitzen altres activitats relacionades amb la llengua i la diversitat com la Gimcana de les llengües o els "Pastorets de tots colors".

P: Quantes persones passen aproximadament a l'any pel CNLO?

R: Tenint en compte les matriculacions, aquest últim any han passat pel CNLO més de 2800 persones: d'aquestes unes 1867 persones a Vic, 642 han assistit a cursos al CNL de Manlleu, 147 a Torelló, unes 60 persones a Roda i al voltant de 90 han realitzat cursos al Lluçanès. Tot i això, els cursos realitzats al CNL de Vic es divideixen en dos períodes de matriculació (d'octubre a febrer i de febrer a juny) i per tant el nombre de matriculats no és el mateix que el nombre d'assistents, ja que hi ha alumnes que es matriculen dues vegades.

P: Qui els dóna a conèixer o recomana majoritàriament el CNL (coneguts, institucions públiques —serveis socials...—, publicitat, etc.)?

R: Tot i que abans fèiem publicitat (anuncis al “Reclam”, cartells, etc.) ara són els mateixos assistents als cursos que es transmeten la informació i s’ho diuen els uns als altres. A vegades també els adrecen aquí des de l’Ajuntament (l’oficina d’acollida o benestar social), Càrites o altres associacions com les del barri del Remei...

P: Què motiva a les persones nouvingudes a acudir al CNL? Quines són les seves principals motivacions a fer ús d’aquest servei?

R: Les motivacions són molt diverses: una d’elles són els papers, per obtenir el certificat d’arrelament els immigrants necessiten tenir una feina, estar empadronats aquí i tenir coneixement de català; altres casos estan motivats per raons de feina, és a dir, per aconseguir una feina a Osona majoritàriament es requereixen coneixements de llengua catalana o són necessaris poder entendre’s (per exemple si es treballa cuidant ancians); per altra banda també hi ha persones que es presenten al CNL per aprendre català perquè troben natural parlar-lo si han vingut a viure aquí; també hi ha un altre motiu, els fills, moltes vegades els fills de la família parlen català a l’escola i entre germans i els pares s’interessen per la llengua per poder entendre’ls millor, ajudar-los a fer els deures... Aquests són els principals motius.

P: Creu que ha de ser competència de les institucions públiques el fet de proporcionar serveis d’aquest tipus a la població? Creu que seria bo que el servei fos totalment gratuït a la població, és a dir, finançat al 100% per les institucions?

R: Els tres primers nivells de català repartits en cursos de 45 hores són gratuïts, perquè els coneixements que hi adquireixes ja et permeten entendre el català i parlar-lo una mica. A partir d’aquest nivell, la resta reben subvencions per gradació, és a dir, com més baix és el nivell més subvenció. Això passa amb tots els cursos de català fins i tot els de catalanoparlants, excepte en el cas del nivell D que no està subvencionat. A part de la subvenció, en tots els cursos es realitza un 70% de descompte del preu de la matrícula a totes aquelles persones que es trobin a l’atur.

P: Quins creu que són els factors essencials per la integració lingüística, per aconseguir un bon nivell de cohesió social?

R: La llengua és important, la llengua fa que tu et sentis del país i que la gent del país també et vegin com un més d’ells. Això va passar amb els andalusos, quan ells van començar a

parlar català, la gent es va obrir més, i fins i tot quan parlaven català ja no els consideraven ni andalusos. La llengua iguala, no fa diferències. El fet de parlar català o no, ajuda molt a integrar-te, quan un nouvingut parla català la gent el veu com un més d'aquí, agraeixen l'esforç i l'interès.

P: El CNL, a part de cursos de llengua, organitza i promociona juntament amb altres associacions (Òmnium Cultural, per exemple) activitats no acadèmiques o a fora de l'aula que tenen com a objectiu l'aprenentatge de la llengua. Quant temps fa que es realitzen aquest tipus d'activitats?

R: Aquest any s'ha celebrat el 5è aniversari d'*Els Pastorets* que representen una manera d'aprendre llengua, de fer coses junts, d'ensenyar a la gent que independentment d'on hagi nascut pots participar, en aquest cas fent una obra de teatre en català, en activitats socials que es facin a la teva ciutat. L'any passat també es va realitzar la Gimcana de les llengües amb una participació de més de 7000 persones, i una campanya titulada "Si us plau parla'm en català" protagonitzada per persones que no tenen el català com a llengua pròpia però que s'enfaden perquè consideren que la gent els margina si no els parla en català perquè els fa sentir diferents. Ara estem fent l'espectacle poètic "Amb veu nova les velles paraules", basat en poemes de Verdaguer, Martí i Pol i M. Àngels Anglada, en el qual participen una vintena de persones (autòctones i no autòctones) procedents dels grups de català o del projecte de les parelles lingüístiques.

P: En totes aquestes activitats, a part del pes lingüístic que tenen, suposo que també hi ha connotacions socials i culturals al darrere, no?

R: Exactament, tant culturals com lingüístiques, és una manera d'introduir-te, de conèixer una mica cultura i la literatura de la zona, en el cas de l'espectacle poètic per exemple, de despertar l'interès i mostrar que les persones que venen de fora tenen ganes de participar i de ser d'aquí.

P: Segons tinc entès, el CNL va iniciar el projecte de les parelles lingüístiques juntament amb Òmnium cultural fa uns anys. D'on va sorgir la idea de crear aquest tipus d'experiència? Com està funcionant a l'actualitat?

R: Fent referència als inicis del projecte la veritat és que es va portar a terme per primera vegada a Cornellà. Després proposaren de fer-ho en altres centres i nosaltres vam apuntar-nos-hi el primer any. Llavors Editorial Alber va publicar el llibre *Tots els colors de la llengua*, escrit per dos periodistes osonencs, que tractava sobre l'experiència del voluntariat lingüístic

a la comarca. La publicació d'aquest llibre i les presentacions van ajudar molt a difondre-ho i a més a més, les diverses activitats (sortides, excursions, etc.) que vam organitzar des d'aquí al voltant del projecte des del començament, van fer que s'associés tant amb el Centre de Normalització d'Osona.

Pel que fa a l'actualitat, a hores d'ara hi ha unes 180 parelles lingüístiques organitzades a Osona i el nombre i la participació han anat creixent al llarg dels anys. Per exemple, en l'espectacle poètic que comentàvem abans o a *Els Pastorets* també hi participen parelles lingüístiques, no només tots són alumnes, hi ha gent que és parella lingüística (voluntari) i que la seva vinculació amb el centre és ser parella. Realitzar totes aquestes activitats és una manera de conèixer gent nova, de fer grup, de crear un ambient menys tens que permeti expressar-se de manera més fluïda... en definitiva ens ho passem molt bé.

P: Així doncs, des de l'inici del projecte no s'han presentat problemes importants.

R: No, no, no hi ha hagut cap problema. Els únics problemes són que, a vegades, hi ha parelles que tiren endavant i n'hi ha que no, ja sigui per dificultats horàries, perquè al començament hi ha poca fluïdesa, o per altres motius, però hi ha gent que ha acabat sent ben amiga.

P: S'han realitzat modificacions des que es va començar l'experiència?

R: El plantejament general és el mateix, únicament ha canviat que abans no es comptaven les hores (es començava a l'inici del curs i s'acabava al final) i actualment es planteja com a un període de deu hores, tenint en compte que els participants es troben una hora a la setmana, és a dir el voluntariat dura 10 setmanes. Després hi ha gent que torna a repetir amb la mateixa parella l'any següent i gent que canvia.

P: Formo part d'una de les parelles lingüístiques organitzades al Voltreganès. Quin consell em donaria per tal de que l'experiència produeixi els seus fruits?

R: Jo dic que fer de parella lingüística és parlar de tot i de res, de conèixer-se, d'anar a fer un volt, de sortir... i va bé sortir amb grup perquè un per l'altre és més fàcil.

P: Aquest any ha estat un any de molta activitat pel CNL (Els Pastorets de tots colors, Gimcana de les llengües, etc.). Quins objectius es plantegen pel pròxim any?

R: Aquest any que ve tornarem a fer *Els Pastorets*, a més a més d'algunes funcions de l'espectacle poètic "Amb veu nova les velles paraules" que queden pendants, i repetirem la Gimcana de les llengües intentant fer-la arribar a un públic més ampli. Aquest any passat hi ha participat gent bàsicament dels nuclis on tenim servei (Vic, Manlleu, Torelló i Centelles),

a part d'algunes escoles, i per la pròxima edició volem que arribi a un públic més extens (sobretot ampliar el nombre de centres educatius participants). El concurs va durar cinc setmanes i constava de cinc categories. Cada setmana havies de contestar una pregunta diferent, algunes més complicades i d'altres menys.

P: Aquest any, vostè ha estat una de les escollides per a la candidatura a l'osonenc/a de l'any. Què me'n podria dir d'aquest reconeixement?

R: Mira doncs, quan l'altre dia, a l'entrega van demanar-nos als finalistes que parléssim un minut, jo vaig dir, entre altres coses, que era un premi molt compartit, és a dir, que totes les persones que treballen al centre, tots els voluntaris, tots els que participen als pastorets, amb el teatre, amb la campanya, totes les entitats i associacions que ens ajuden, perquè tot això no ho fem sols, doncs que totes i cadascuna d'aquestes persones se l'han de sentir seu, perquè, vull dir, la cara era meva, però si apartes la cara veus que a darrere hi ha un munt de gent. Després vaig dir, com que era abans de la *Champions*, el que havia dit en Cruiff quan li van demanar què en pensava del Barça- Manchester, que l'important és ser-hi, que l'important era que ens haguessin reconegut tota aquesta feina, i després si hi ha sort bé i si no, no passa res, l'important és això.

Entrevista a M. Carme Junyent i Figueras

A continuació s'exposa l'entrevista, portada a terme el 7 de juliol del 2009, a la Sra. M. Carme Junyent i Figueras, lingüista i professora titular de lingüística general de la Universitat de Barcelona. També és doctorada en filologia romànica i presidenta del Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades (GELA). Les preguntes i respostes de l'entrevistada s'especifiquen a continuació:

P: Podria definir-me el concepte de *llengua personal*?

R: A veure, suposo que quan tu parles de llengua personal parles del que jo anomeno llengua primera, és a dir, les persones acostumen a sentir una llengua determinada com a que és la seva, poden ser altres llengües a més a més, però jo com a llengua personal diria això, la que una persona pugui manifestar com que és la seva llengua.

P: Per quin motiu les persones que ens trobem en un entorn plurilingüe escollim com a llengua personal, amb la qual ens identifiquem, una i no les altres llengües que tenim al nostre voltant?

R: Home això depèn, perquè no sempre és així, hi ha moltes comunitats, no en el nostre àmbit cultural necessàriament, però a fora, a l'Àfrica, en determinats llocs d'Amèrica, a l'Àsia, en les quals la gent parla moltes llengües i aleshores es van alternant. Normalment el que passa és que la que acaba dominant és la llengua materna o en tot cas la llengua que es percep com a no marcada, la llengua per defecte.

P: Quins són els factors que tenen més a veure en aquesta elecció, el familiar, els amics, etc.?

R: Hi ha estudis per tot i amb resultats diferents, però en general sembla que això que anomenen la llengua materna o la primera llengua. En tot cas com a concepte de llengua materna: la llengua materna és la de la mare si a més a més és la de l'entorn; és a dir que la llengua que acostuma a dominar o la que ens identifica més habitualment, és la llengua que es parla al nostre entorn.

P: Es parla d'una situació de risc de la llengua catalana, entre moltes d'altres arreu del món que es troben en perill d'extinció. Vostè creu en les campanyes que es realitzen des de les institucions per fomentar l'ús del català, o pensa que la clau resideix en l'elecció individual de cadascuna de les persones que formen la societat ?

R: Això sí que és difícil perquè no sé si serveixen d'alguna cosa, però només faltaria que no es fessin, vull dir que clar, jo no sé fins a quin punt algú perquè senti una campanya canvia el comportament lingüístic, tinc els meus dubtes. Però si no hi hagués aquesta insistència em sembla que com a mínim els ho podríem retreure, no sé si seria pitjor la situació, però en tot cas em sembla que tenen la obligació de fer alguna cosa.

P: Observant el meu voltant i escoltant alguns casos en particular, m'he adonat que hi ha una especial tendència a dirigir-se a la gent d'aspecte estranger que resideix o visita el nostre país en llengua castellana. Per què creu que té lloc aquest fenomen tan curiós?

R: Això és un comportament general en parlants de llengües maltractades, que no necessàriament minoritàries, però, comunitats que han tingut molts problemes pel fet de parlar la seva llengua, doncs tendeixen generalment, a parlar la llengua que no els porta problemes. I de fet el que passa és que això és un comportament que és molt destructiu per la diversitat lingüística i per les pròpies llengües, vull dir que, una persona que té aquest comportament el que està mostrant són uns segles de maltracte, els han maltractat i aleshores volem evitar això, però si no es canvia això, aleshores és quan ho tenim molt complicat, però segurament és això, és un comportament après després de molts anys d'haver patit persecució per la llengua.

P: I això condiciona als immigrants a l'hora d'escollir quina llengua aprenen i quina utilitzen en el nou país de residència?

R: Segur que els condiciona, a més, d'això en comencen estudis i nosaltres també n'hem fet alguns. A veure, hi ha moltes persones que aprenen català per motivacions diverses, i el que es troben és que tenen moltes dificultats per parlar català perquè la gent té aquest comportament i els parlen en castellà. I això, per molts, és una forma d'excloure'ls, com si els catalans no volguessin saber res amb ells i per tant no els hi parlen la seva llengua. Jo no crec que sigui així, almenys no és així en la majoria de casos, perquè estic segura que molts d'aquests catalans que parlen en castellà als estrangers ni se'n adonen que estan parlant en castellà, és un mecanisme automàtic. Però hi ha una altra qüestió que a mi em sembla encara més important, que és que moltes persones de les que han vingut a viure

aquí, parlen llengües que tenen molts problemes als llocs d'origen, molts més que el català. De fet, ara ja t'estic parlant amb dades de fa tres, quatre anys, però quatre de cada cinc catalans parla una llengua molt maltractada en el seu lloc d'origen. Clar, aquestes persones, quan vénen aquí, normalment de seguida s'emmirallen amb la situació d'aquí. Per exemple, si ve un senegalès et dirà, el francès és com el castellà i el wolof és com el català. Aleshores clar, quan aquestes persones veuen que nosaltres els parlem en castellà, ells com que han fet aquesta simetria, doncs ja perceben que el que passa al seu país, on la seva llengua està molt maltractada, on la gent amaga la seva llengua, això és normal. Mentre que si els parlem en català, el missatge que es transmet és molt diferent, de fet és alliberador, una forma de dignificar, i això fa reaccionar molta gent. Per tant, en aquest sentit, jo crec que encara és més important, perquè hi ha moltes persones que han descobert la seva llengua aquí: l'han parlat sempre però no l'han cultivat mai i en canvi aquí s'han començat a preocupar.

P: Molts immigrants residents a Osona afirmen que conèixer i parlar el català els ha obert moltes portes pel que fa a viure i treballar en aquesta àrea. Passa el mateix a Barcelona i l'àrea metropolitana?

R: Passa el mateix però de manera restringida. Si tu aprens català en un barri on tothom parla castellà, et perceben com a una cosa estranya, però si vens a l'Eixample on encara es parla català, doncs passa el mateix que a Osona. Ara, hi ha casos de persones que parlen català en zones on ningú el parla i aleshores això no és tan ben rebut, en aquests llocs es fa difícil parlar català per qualsevol.

P: Per què creu que hi ha aquesta diferència entre uns sectors i els altres?

R: Home, perquè ja hi ha una història de comportaments. Aquí hem de comptar amb les migracions dels anys 60 que van canviar molt el panorama lingüístic a Catalunya. Aleshores, gairebé segur que la major part de la immigració dels anys 60 que va anar a parar a Osona va començar a parlar català, mentre que hi ha zones on tothom que hi vivia parlava castellà i llavors no hi havia cap necessitat. A més a més, per molts, en molts casos ni tan sols sentien parlar català, no l'havien sentit mai. Aleshores, un cop s'ha establert aquesta dinàmica de que tu pots funcionar aquí en castellà és molt difícil canviar-la. Una altra cosa és això, que vagis a parar a Torelló i tothom parli català i naturalment que canvies, però si estàs aquí a l'Hospitalet i tothom parla castellà, no perceps aquesta necessitat, aleshores es crea un model de comportament que és el que es va perpetuant.

P: A l'hora d'aprendre la llengua, en el cas que siguis nouvingut o immigrant, quins factors compten més, la comoditat, trobar feina..?

R: Suposo que una motivació important és trobar feina, ara, segurament després no és tan veritat que es trobi més feina gràcies a què es parla català. Però pel que diuen les persones que l'han après, el que tenen a favor és que la gent els tracta més bé. A veure, aquí en bona part funciona allò de que parles català, ets català. Si una persona parla català no se sent tan discriminada, segurament perquè no se'l discrimina tant, en tot cas és molt ben rebut, i com que és estrany aquest comportament es valora molt més que si...per exemple la mateixa persona va a Cuenca parlant castellà, ningú li tindrà en compte, en canvi, ve aquí parlant català i això és una cosa que se li valora, té això, un valor afegit.

P: En alguns dels seus llibres, m'ha semblat entendre que afirmava que molts lingüistes creuen que la globalització ha tingut un paper molt important en el ràpid decreixement del nombre de llengües que es parlen arreu del món. Vostè creu que tot i la globalització es pot mantenir la diversitat cultural i lingüística?

R: A veure, jo crec sobretot que s'hauria de mantenir i que hem de treballar perquè es mantingui, i en tot cas la globalització és la culminació d'un procés de crear grans societats fonamentades en la creació d'estats. L'estat és una màquina de destruir llengües, per tant, allà on hi hagi un estat posem-nos a tremolar que farà desaparèixer totes les llengües que vulgui excepte la que hagi triat com a oficial. El que passa és que la globalització en termes de connexió entre tots els pobles de la terra, naturalment que pot anar en contra però també pot anar a favor. A veure, em sembla que el cas més evident és Internet: Internet se suposa que exigeix que coneguis anglès perquè puguis participar en tot, etc., però també és cert que si tu a Internet vols ser-hi en la teva llengua hi pots ser. Aleshores aquí ja hi ha molt, a part de les possibilitats, de la voluntat de cadascú per ser-hi en la seva llengua o no. I després una altra qüestió de la globalització és que ha fet créixer la necessitat de les persones d'identificar-se o defensar la seva identitat. Això ho podeu pensar en exemples molt senzills: la mateixa *Eurovisió*, on ara tothom va i canta en anglès, a qui li interessa, quina continuïtat té... perquè se suposa que així arriba a més gent però no és cert. Hi ha molts escriptors tan asiàtics com africans que escriuen en anglès perquè els hi sembla que així arriben a més públic, i el cert és que no els coneix ningú, i en canvi si aquests mateixos escrivissin en les seves llengües com a mínim al seu país els coneixerien, cosa que ara no passa. Sembla això, que la globalització també afavoreix que cadascú aporti el que és, és a

dir, que si el que tenim per aportar és una cosa que ens han deixat uns altres mai serà autèntica, en canvi si aportem el que som realment això serà més ben rebut.

P: Així, llengües dominants com l'anglès, per exemple, de quina manera afecten a la diversitat lingüística?

R: Home, a veure l'anglès té un problema històric que és que en molt bona part s'ha anat escampant després de genocidis, d'exterminar la població. Mira, els llocs del món on actualment es concentren més llengües amb darrers parlants (llengües que només les parlen dues o tres persones) són Austràlia, Canadà, Estats Units i, a part, Sibèria i Brasil, però això és una altra història. Però en aquests casos ja es veu, és a dir, les llengües no haurien desaparegut tan ràpidament... en el cas d'Austràlia, per exemple, és que són poc més de 200 anys des que hi van arribar i de 750 llengües ara en queden 200 i pràcticament totes a punt de desaparèixer, i això no s'aconsegueix per un procés de substitució, s'aconsegueix exterminant a la gent. D'una banda hi ha això i de l'altra, clar, són els que manen i han fet creure a tothom que si no parlen la seva llengua no tenen res a fer. L'únic que fan amb això és aconseguir controlar-nos tots. Pensa que el coneixement que es produeix, sinó es produeix en anglès no compta, però això fa que es perdi molt coneixement, parlo ara del que és la investigació en tots els àmbits, o la creació en general, etc. Nosaltres mateixos, en la meva generació, ens era inconcebible entendre'ns amb un italià parlant en anglès, i en canvi ara això passa, quan són llengües que per poc que t'esforcis pots entendre't cadascú parlant la seva llengua. Doncs, tot això implica que a darrere de l'anglès estem renunciant a el que és nostre, i això és el que si acabem perdent ho trobarem a faltar.

P: Si nasqués una nova llengua artificial neutra, canviaria aquesta situació i es posaria fi a les llengües dominants?

R: A veure, d'això ja hi ha hagut intents i segurament el més reeixit és el de l'esperanto, però el problema que tenen les llengües artificials és justament això, que són artificials. Sembla que el que és difícil perquè una llengua s'escampi és que no sigui una llengua natural. Aleshores segurament la solució no està en que tothom conegui la mateixa llengua sinó que tothom conegui llengües diferents. Podem conèixer llengües diferents per usos diferents, i això per la humanitat seria molt bo, perquè en tot cas, la gent que parla llengües diferents és molt més oberta i tolerant i d'això si que hi ha estudis que ho demostren.

P: Quins són els passos que hauríem de seguir per mantenir la diversitat lingüística al món?

R: Home això sí que és difícil però, hi ha un principi general que consistiria en respectar totes les llengües: no pots esperar que respectin la teva si tu no respectes la dels altres, i això hauria de ser general per tothom. Ara, després segur que hi ha accions individuals que podem fer segons on ens hagi tocat: si som parlants d'una llengua majoritària en una zona on es parla una llengua minoritària, doncs fer possible que els parlants de la llengua minoritària no hagin de renunciar cada dos per tres a la seva llengua per parlar amb tu. Vull dir que moltes vegades la gent no ho fa conscientment, però si un no baixa del cavall en la seva llengua i espera que els altres sempre canviïn de llengua per ell, doncs això va contra la preservació de la diversitat lingüística. Si és el cas contrari, un parlant d'una llengua minoritària, doncs, emprar-la en tots els àmbits, i això no és fàcil, cada cop és més difícil però és l'única manera.

P: Creu que la gent és conscient de la diversitat lingüística que hi ha al planeta?

R: Jo crec que no. Realment podria dir, és que la gent no ho sap, no ho expliquen a l'escola, però és que ni els lingüistes en som conscients, vull dir, hi ha lingüistes que sí, evidentment, i persones que no són lingüistes que també però, a veure, si ara ho comparem amb l'ecologia, per exemple, nosaltres si no reciclem sabem quines conseqüències té aquesta acció o sabem què significa el canvi climàtic o que s'eixampli el forat de la capa d'ozó, etc., vull dir, veiem els efectes, i en canvi, la gent no sap que quan mor una llengua, que a ells els pot semblar que aquí no es perd res, pot ser que en aquella llengua hi hagi el remei d'una malaltia que ells mateixos patiran al cap d'uns anys. Això passa, perquè als EEUU el 75% dels medicaments que s'utilitzen provenen dels coneixements de cultures d'aquestes que suposadament van desaparèixer, de l'Amazònia, de cultures ameríndies, etc. Doncs clar, si la gent sabés que si desapareixen llengües a ell se li escurcen les possibilitats de sobreviure, en molts casos, potser s'ho plantejarien, però això és el que la gent no sap, i que també és difícil de demostrar, cada cop en sabem més, però això és un coneixement força recent, dels últims 30 anys. La qüestió és, ens hem de moure per això? Doncs és un pensament molt egoista, perquè resulta que ens preocupem per les llengües quan ens afecta a nosaltres, ara bé, ni que només sigui per això més val que ens en preocupem.

P: Llavors, vostè creu que si la població fos conscient de la diversitat lingüística del planeta, a algú podria interessar-li que desaparegués?

R: A molta gent, perquè una cosa és ser conscient de la diversitat i l'altra, ser conscient de què significa aquesta diversitat. De fet, si els humans s'han pogut adaptar a entorns tan diferents ha estat gràcies a la cultura, i una part importantíssima d'aquesta és la llengua. I a més a més, la llengua és la que ens serveix per adaptar-nos a l'entorn, això és el que està explicant ara l'ecolingüística. Com les mateixes coses es categoritzen de manera diferent en les llengües perquè això és un recurs per a la supervivència. Ara bé, hi ha molta gent que quan els parles de que al món hi ha tantes llengües, et diuen que més val que desapareguin perquè així ens entendríem molt millor. Jo no sé quan tindran l'oportunitat de parlar amb algú de l'Amazònia, que pugui desaparèixer la seva llengua, per comunicar-se, però segurament aquest no és el problema, i l'altra qüestió és, si realment s'haguessin de comunicar no és imprescindible parlar la mateixa llengua. La humanitat s'ha comunicat sempre sense parlar la mateixa llengua.

Si em permet, li faré algunes preguntes més personals:

P: Amb poques paraules, què diu als seus alumnes quan els parla de diversitat lingüística?

R: No sé si parlo de diversitat lingüística així de manera explícita, però sí que la tinc present en tot el que explico, és a dir que de vegades fem exercicis que són mecànics, com per exemple desxifrar com és un sistema de pronoms personals d'una llengua africana, però justament amb el fet de triar una llengua africana ja els estic mostrant una altra llengua, amb la qual habitualment no topen. A més a més mostrar estructures diferents, de vegades hi ha coses que són molt útils en les altres llengües que nosaltres no tenim. Vull dir que em sembla que a les meves classes no parlo directament de diversitat lingüística en el sentit de definir-la, o del valor, etc. sinó que el coneixement i la valoració de la diversitat lingüística formen part del que explico.

P: I quan els parla de la llengua catalana?

R: És un altre exemple d'aquests en què no els parlo de la llengua catalana però els parlo en català, i a més a més, en aquest sentit parlar-los en català...a veure, jo intento predicar amb l'exemple, en el sentit de que tots hem de contribuir, però no em poso en els comportaments individuals: jo per exemple, sempre parlo en català, faig totes classes en català, etc. però si tinc alumnes que fan els exàmens en altres llengües, no necessàriament en castellà, he corregit exàmens en alemany, en italià, en qualsevol de les llengües que jo

pugui llegir, no m'importa. Perquè em sembla més important que entenguin el missatge que s'han d'aprendre moltes llengües i que s'han de respectar totes i aleshores em sento amb més autoritat moral a l'hora de demanar reciprocitat i no canviar de llengua ni que m'ho demanin.

P: Què representa per vostè la seva feina?

R: Home, la meva feina és la meva feina, però jo he tingut la sort de poder-me dedicar a una cosa que m'interessa molt, en tot cas jo penso que no podria imaginar-me una feina millor per mi.

P: Quina és la part que valora més de la seva professió?

R: Ensenyar. Jo de tota la vida havia volgut ser mestra, no sabia ni que existia la universitat, ni que donaria classes a la universitat m'havia passat pel cap mai, però després, i em sembla que com a conseqüència de la universitat, m'he trobat amb una activitat que m'agrada molt, que són les conferències, perquè et donen una altra perspectiva i en general perquè és una activitat molt agradable.

P: Per curiositat, quantes llengües parla?

R: Quan em fan aquesta pregunta sempre contesto que no ho sé, i llavors pensen que són tantes que no les pot ni contar, no són tantes, però per un lingüista numerar les llengües no té gaire sentit, d'entrada perquè ja no sabem ni què és una llengua. Aleshores hi ha respostes diferents: amb quantes llengües em podria entendre, amb quantes llengües podria fer una conferència, amb quantes llengües podria demanar un cafè... tot això són possibilitats, i una vegada una amiga meva, que som amigues des de fa quaranta anys, em va fer aquesta pregunta i em va dir: "però m'has de contestar". I jo li vaig dir això, que per aquesta pregunta no tinc resposta, que pot tenir respostes diferents, però aleshores li vaig dir que hi havia una cosa que si que li podia contestar, que no seria el que ella em demanava però si una resposta possible, que és de quantes llengües tinc alguna titulació, tot i que per exemple, no en tinc ni de català ni de castellà, entenguem-nos, ni segurament d'altres llengües que he estudiat, però de titulacions en tinc de 17, algunes ni les parlo, ni això vol dir res, només és una manera de posar un número, perquè ja et dic que no ho sé.

Annex 2: Resultats quantitatius de l'enquesta i anàlisi

A l'hora de realitzar el buidatge de les enquestes, la informació està classificada majoritàriament segons l'edat o la nacionalitat dels enquestats, no segons el municipi de residència, ja que el que m'interessa és reflectir la situació lingüística al Voltreganès en general i no als tres municipis per separat. Tot i això si que cal destacar que a l'actualitat, els dos únics pobles voltreganesos on conviuen persones procedents de diversos països del món són Sant Hipòlit i les Masies de Voltregà, no Santa Cecília.

A continuació s'especifiquen, mitjançant taules i gràfiques estadístiques les dades quantitatives resultants de les enquestes.

Enquestats segons llengua personal i lloc de naixement																					
	català	castellà	ambdues	gallec	polonès	holandès	romanès	búlgar	rus	amazic	wolof	àrab	combinacions							Total enquestats per lloc de naixement	
													pulaar i wolof	rus i ucraïnès	català i amazic	castellà i selknam	anglès				
																	castellà	aixanti, twi, ewe i wali	akan		hindi
Catalunya	38		6													1				45	
Resta d'Espanya		4		1																5	
Resta d'Europa					2	1	3	1	1							1				9	
Polònia					2																
Romania							2														
Moldàvia							1														
Ucraïna																1					
Rússia									1												
Bulgària								1													
Holanda						1															
Àfrica										5	1		1		1		2	1		11	
Marroc										5					1						
Ghana																	2	1			
Senegal											1		1								
Amèrica llatina		2													1	1				4	
Colòmbia		1																			
Equador		1																			
Argentina															1						
República Dominicana																	1				
Amèrica del nord																					
Àsia												1							1	2	
Líban												1									
Índia																			1		
Oceania																					
Total enquestats per llengües	38	6	6	1	2	1	3	1	1	5	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	76

En primer lloc hi ha la taula que fa referència a les diverses llengües identificades pels enquestats com a personals o primera llengua en relació al lloc de naixement d'aquests. Si ens hi fixem, es pot apreciar que més d'un 80% de les persones que van respondre l'enquesta, concretament 66 dels 76 enquestats van considerar tenir només una llengua personal. Per altra banda, les dades obtingudes de dues persones procedents de Ghana criden l'atenció a causa de l'elevat nombre de llengües que identifiquen com a personals, en total cinc de diferents.

Tot seguit, apareixen les dades, estructurades en dues taules iguals que l'anterior, de les llengües identificades com a inicials i habituals per les persones que van respondre l'enquesta:

Enquestats segons llengua inicial i lloc de naixement																				
	català	castellà	ambdues	gallec	holandès	ucraïnès	romanès	polonès	búlgar	rus	amazic	akan	àrab	hindi	combinacions				Total enquestats per lloc de naixement	
															pulaar i wolof	castellà i selknam	aixanti, twi, ewe, wali i angles	wolof i francès		
Catalunya	31	5	6	1							2								45	
Resta d'Espanya		4		1															5	
Resta d'Europa					1	1	3	2	1	1									9	
Polònia								2												
Romania							2													
Moldàvia							1													
Ucraïna						1														
Rússia										1										
Bulgària									1											
Holanda					1															
Àfrica											6	1				1		2	1	11
Marroc											6									
Ghana												1						2		
Senegal																1			1	
Amèrica llatina		3																1		4
Colòmbia		1																		
Equador		1																		
Argentina																		1		
República Dominicana		1																		
Amèrica del nord																				
Àsia													1	1						2
Líban													1							
Índia														1						
Oceania																				
Total enquestats per llengua	31	12	6	2	1	1	3	2	1	1	8	1	1	1	1	1	1	2	1	76

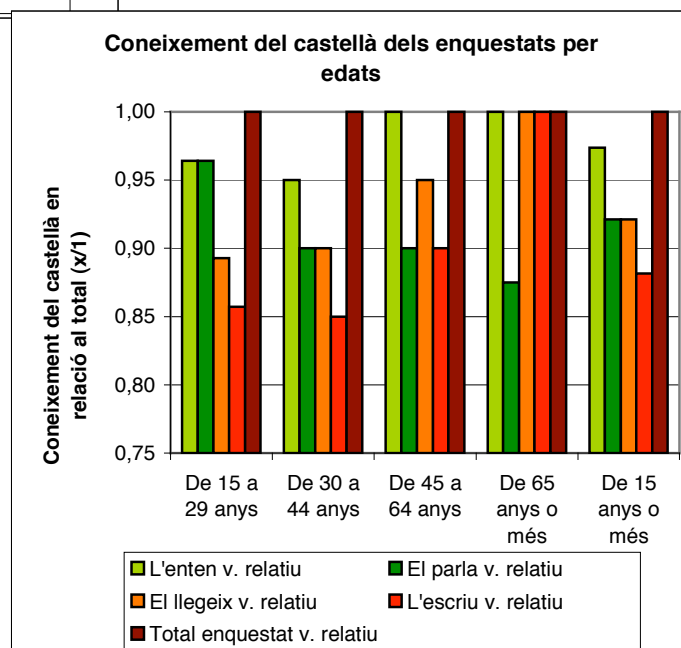
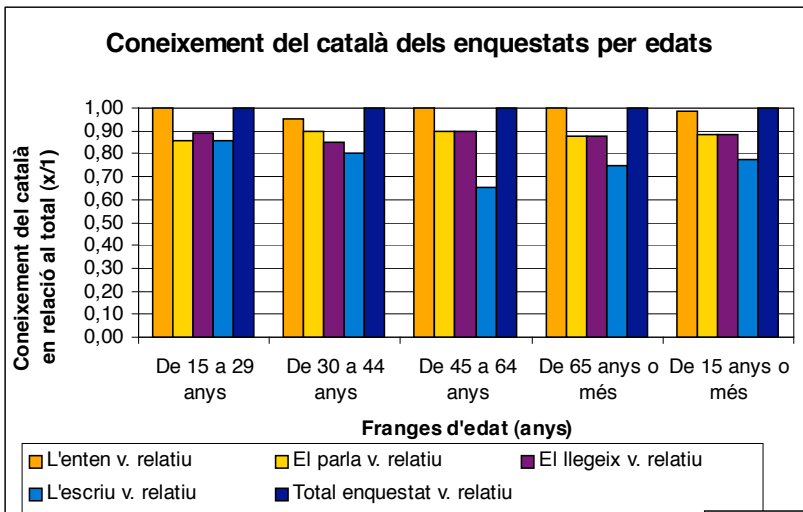
Enquestats segons llengua habitual i lloc de naixement																				
	combinacions de llengües																		Total enquestats per lloc de naixement	
	català												anglès		amazic i àrab					
							castellà													
	amazic	pulaar	polonès	romanès	rus	amazic	búlgar	holandès i anglès	rus	wolof i francès	wali	akan								
català	castellà	arabdues	gallec	romanès	amazic	hindi	amazic	pulaar	polonès	romanès	rus	amazic	búlgar	holandès i anglès	rus	wolof i francès	wali	akan	amazic i àrab	
Catalunya	39		5				1													45
Resta d'Espanya		1	3	1																5
Resta d'Europa	1				2				1	1	1		1	1	1					9
Polònia	1								1											
Romania					1					1										
Moldàvia					1															
Ucraïna															1					
Rússia										1										
Bulgària													1							
Holanda														1						
Àfrica			1			3		1				1				1	2	1	1	11
Marroc			1			3						1							1	
Ghana																	2	1		
Senegal								1							1					
Amèrica llatina		4																		4
Colòmbia		1																		
Equador		1																		
Argentina		1																		
República Dominicana		1																		
Amèrica del nord																				
Àsia	1						1													2
Líban	1																			
Índia							1													
Oceania																				
Total enquestats per llengua	41	5	9	1	2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	76

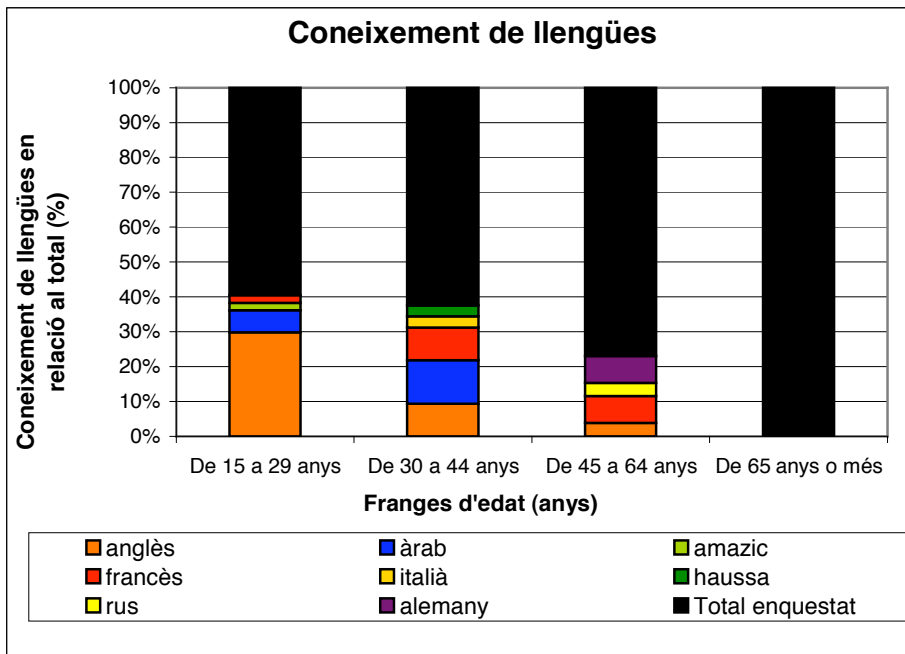
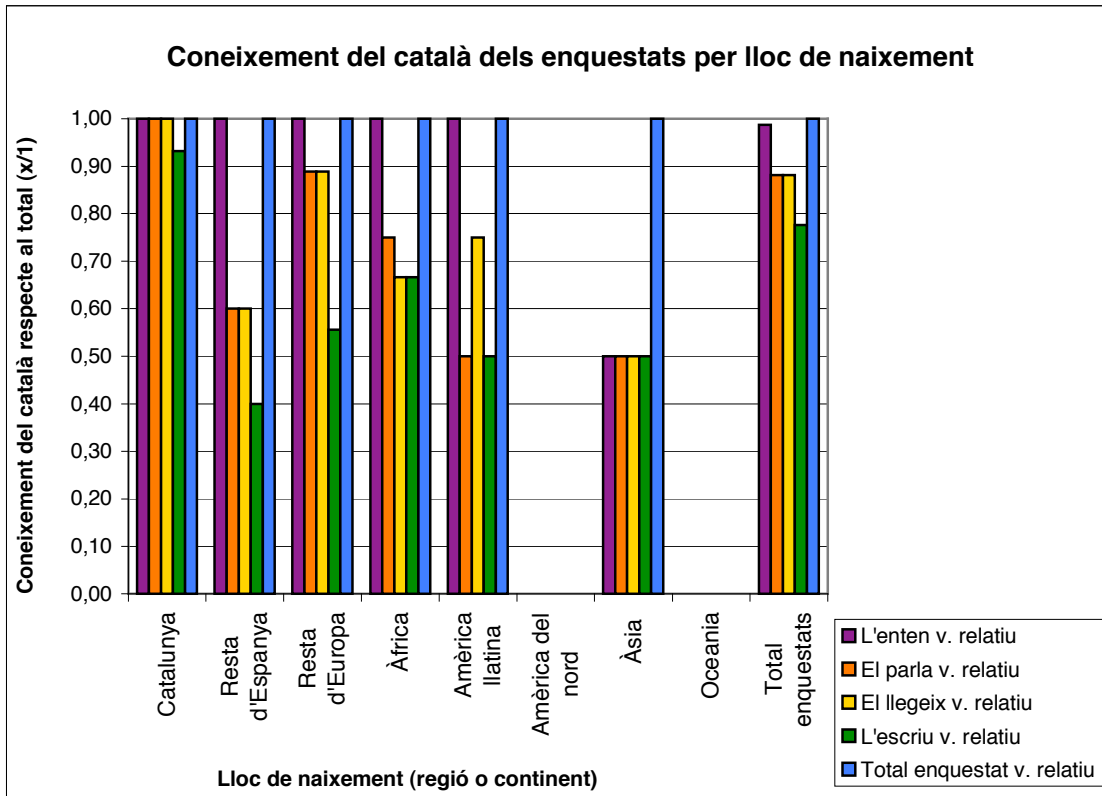
Al primer dels dos quadres, que fa referència a les llengües inicials, s'observa clarament la tendència de les cultures africanes al plurilingüisme, mentre que en les persones originàries d'estats europeus predomina el fet de tenir una sola llengua inicial, igual que a les procedents d'Àsia o Amèrica llatina, en el segon cas degut especialment a l'expansió i l'establiment en aquests països (inicialment mitjançant l'extermini o repressió de les llengües autòctones) d'idiomes dominants com el castellà o el portuguès.

A la taula de les llengües habituals ja s'observa com el català, i també el castellà van guanyant terreny pel que fa al seu ús, en alguns casos, això si, combinades amb la utilització d'altres llengües.

Els gràfics de barres següents mostren, en valor relatiu, el coneixement de les dues llengües oficials del nostre territori per part dels Voltreganesos enquestats. Els he fet referits a l'edat perquè algunes respostes em van sorprendre. Per exemple, la capacitat d'escriure en català minva en les persones compreses als grups de més de 45 anys. Això es dona probablement a causa del fet que moltes de les persones que se situen en aquesta franja d'edat no van cursar l'educació bàsica en aquest idioma. Després d'aquestes dues gràfiques n'apareix una altra

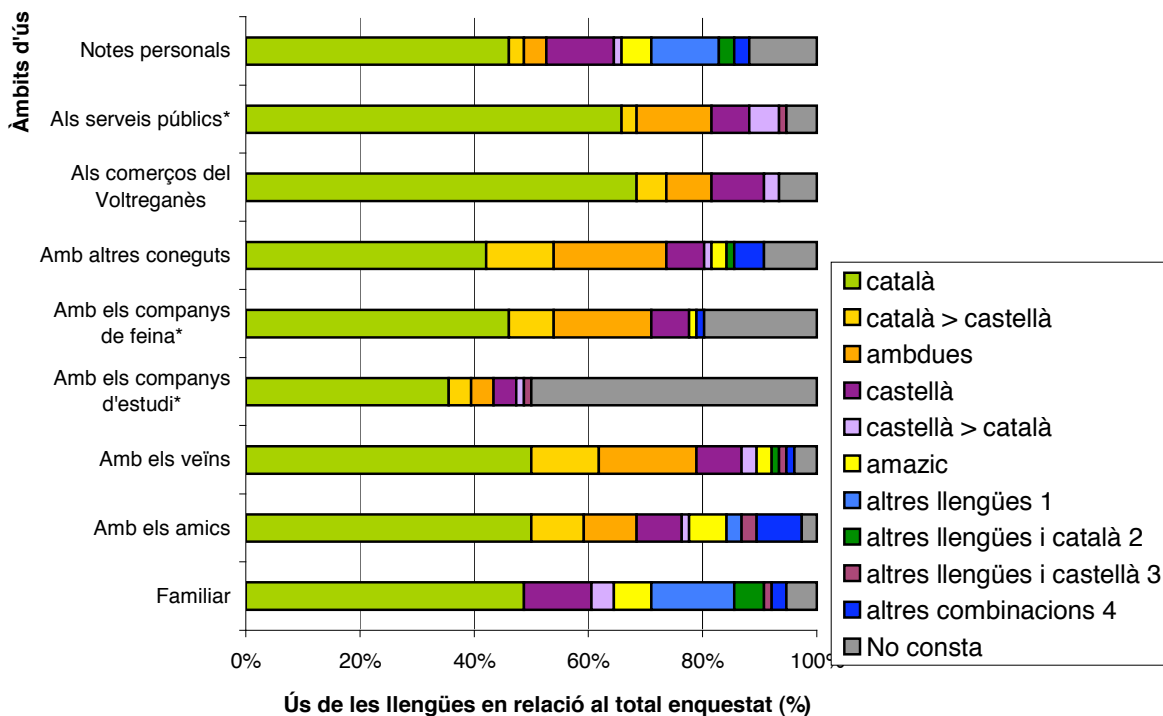
referida al mateix concepte (només pel que fa al català) però que té com a variable independent el lloc de naixement dels voltreganesos que van respondre les preguntes.



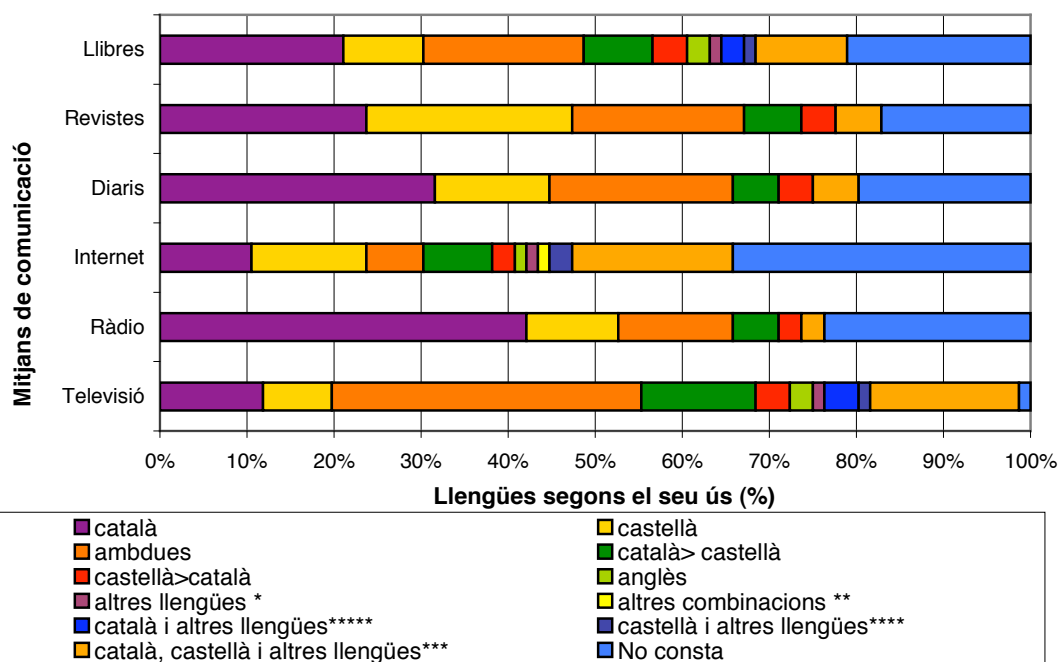


En aquest cas el gràfic ens dona a conèixer aquelles llengües, a part del castellà, el català i les respectives llengües personals, que coneixen els voltreganèsos. Destaquen l'anglès, l'àrab i finalment el francès.

Les llengües al Voltreganès i els seus àmbits d'ús



Llengües utilitzades en els mitjans (de comunicació) escrits i audiovisuals



Les taules anteriors fan referència als diversos àmbits d'ús de les diferents llengües al Voltreganès. Els significats dels símbols que hi ha a les llegendes acompanyant algunes dades són els següents:

Pel que fa al gràfic de les llengües al Voltreganès i els seus àmbits d'ús:

1: holandès, moldau (romanès), hindi, anglès, wali, wolof, akan, rus, búlgar i pulaar

2: amb els germans català, el pare amazic i la mare àrab; amazic amb la dona i català amb els fills; amb els pares amazic i els germans català, català i moldau; català amb la parella i polonès amb els fills; català i anglès; català i polonès

3: castellà i amazic, romanès, rus i wolof

4: castellà, català i altres llengües (italià, anglès, amazic, holandès, francès, romanès, rus i búlgar)

*Amb els companys d'estudi, en el cas que es cursin estudis; amb els companys de feina, si es tracta de població ocupada; i als serveis públics com l'ajuntament, la consulta mèdica, etc.

Pel que fa al gràfic de les llengües i els mitjans de comunicació:

* àrab i amazic, anglès, holandès

** castellà i rus

*** àrab i amazic, francès i wolof, polonès, holandès, anglès, francès, gallec, rus i ucraïnès, búlgar

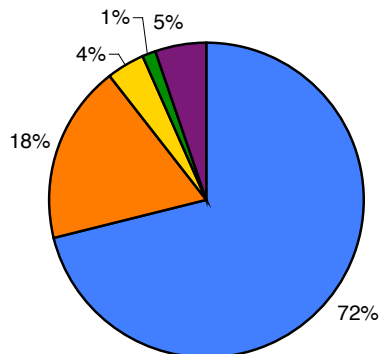
**** romanès, àrab, anglès, rus

***** polonès, àrab

Aquests gràfics ens permeten comprovar que la llengua més utilitzada habitualment al Voltreganès, segons les dades obtingudes de les enquestes, és el català. De totes maneres als mitjans audiovisuals és molt comú l'ús del castellà juntament amb el català. Es pot comprovar fàcilment si ens fixem amb les dades que fan referència a la televisió.

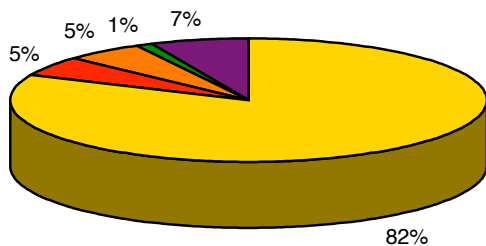
La resta de gràfics formen part de l'opinió sociolingüística dels voltreganesos envers qüestions com la diversitat lingüística, la llengua catalana o el nostre coneixement de la política lingüística que es porta a terme des dels ajuntaments.

Quantes llengües creu que es parlen al Voltreganès?



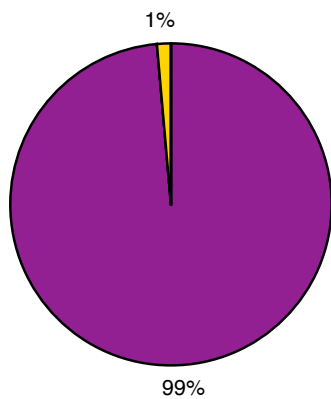
■ Entre 5 i 10 ■ Entre 10 i 20 ■ Entre 20 i 30 ■ Més de 30 ■ No consta

Quina és la llengua més usada habitualment al Voltreganès ?



■ català ■ castellà ■ ambdues per igual ■ no ho sap ■ no contesta

És important conèixer el català si es resideix al Voltreganès?

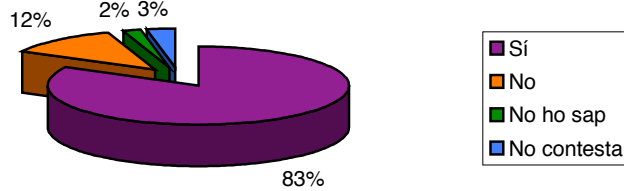


■ Sí
 ■ No
 ■ Depèn*
 ■ No ho sap
 ■ No contesta

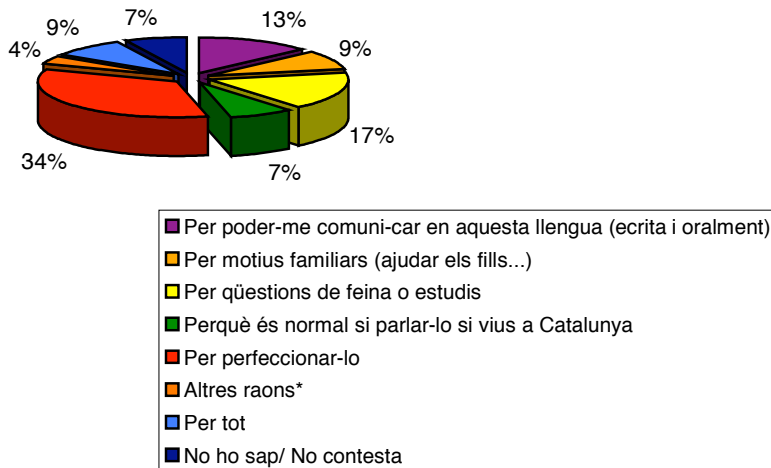
** Depèn:

Un enquestat va argumentar que com a estranger li era més útil saber parlar castellà per tenir més facilitats alhora de viatjar.

Estaria interessat en aprendre català o millorar-ne els seus coneixements en un futur?



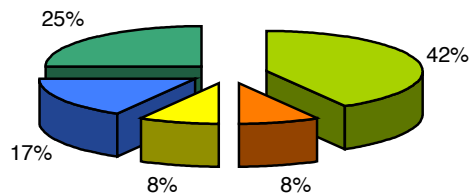
Per què si?



*Altres raons:

- Mai se'n sap prou.
- Per benestar i seguretat personal

Per què no?

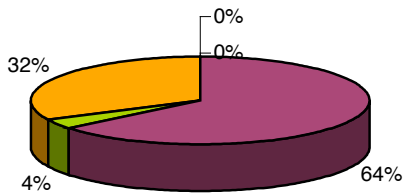


** Altres raons:

- Per l'edat (massa gran)
- És professora de català

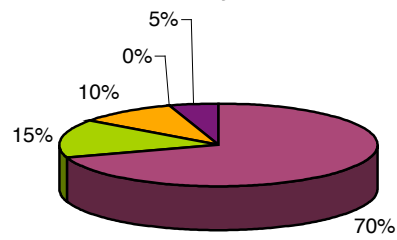
Pel que fa als gràfics circulars anteriors considero important ressaltar el primer ja que ens dona una idea del coneixement dels voltreganesos respecte a la diversitat lingüística. Un 20% per sobre de la meitat dels enquestats resta un mínim de 15 llengües al nombre de llengües existents que he pogut justificar.

Resultats obtinguts dels enquestats de 15 a 29 anys



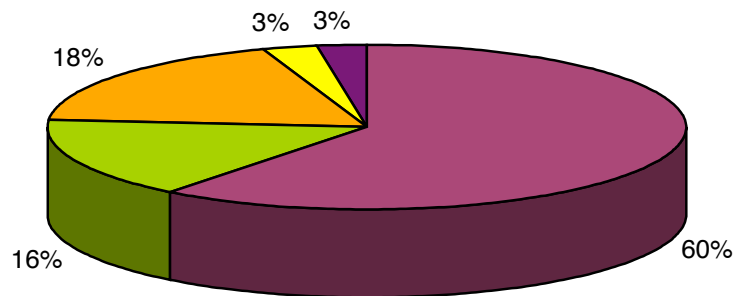
■ Sí ■ No ■ Li és indiferent ■ No ho sap ■ No contesta

Resultats obtinguts dels enquestats de 30 a 44 anys



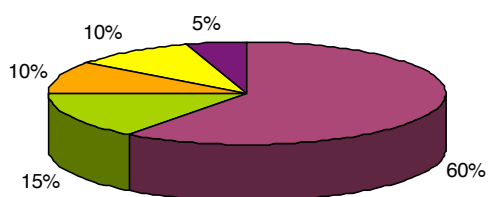
■ Sí ■ No ■ Li és indiferent ■ No ho sap ■ No contesta

Li interessaria intercanviar experiències i coneixements amb voltreganesos de cultura i origen geogràfic diferents al seu?



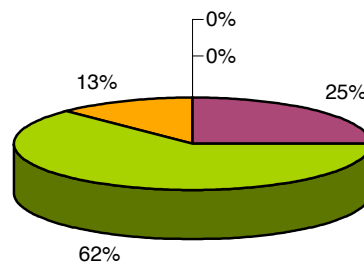
■ Sí ■ No ■ Li és indiferent ■ No ho sap ■ No contesta

Resultats obtinguts dels enquestats de 45 a 64 anys



■ Sí ■ No ■ Li és indiferent ■ No ho sap ■ No contesta

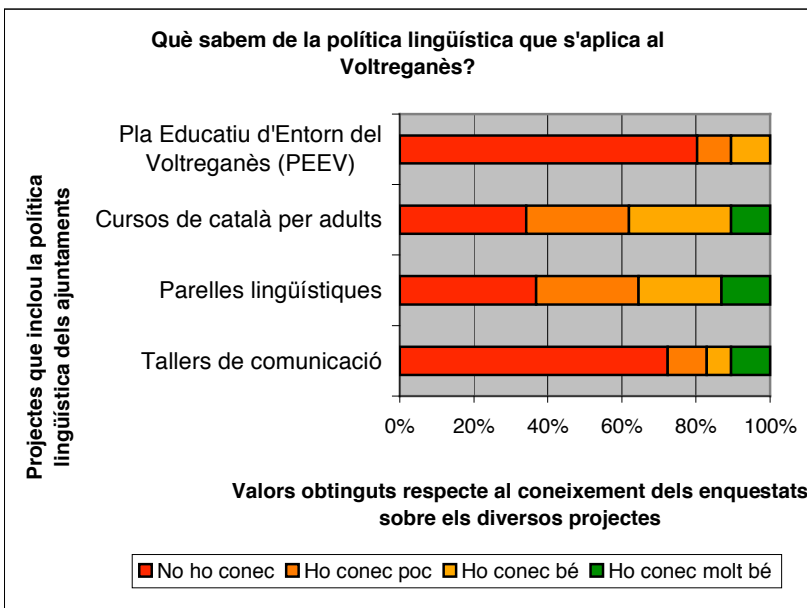
Resultats obtinguts dels enquestats de 65 anys o més



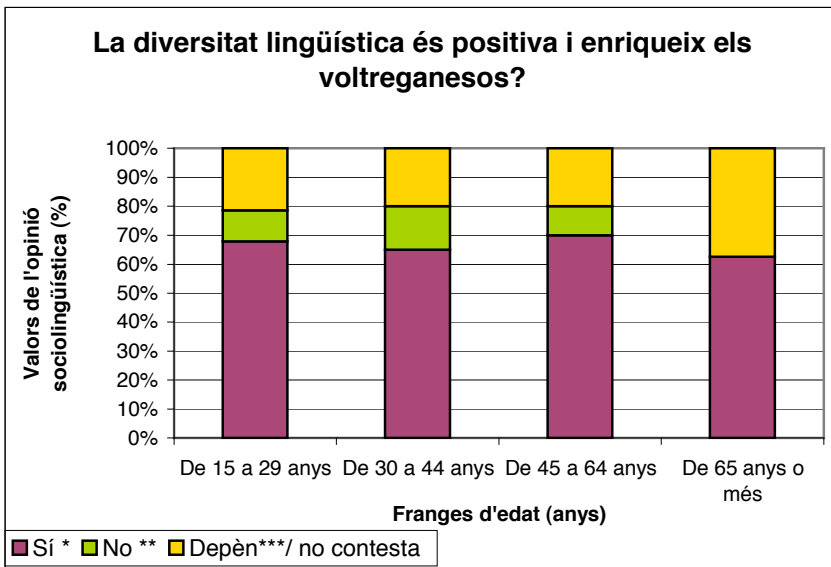
■ Sí ■ No ■ Li és indiferent ■ No ho sap ■ No contesta

En aquest cas és interessant observar les diferents opinions segons l'edat dels enquestats. La població jove, sobretot les persones d'entre 30 i 44 anys, és més receptiva pel que fa a la proposta d'intercanvi d'experiències culturals amb altres voltreganesos, mentre que un 62% dels enquestats majors de 65 anys no es mostren interessats.

Finalment les últimes gràfiques mostren què saben els enquestats sobre la política lingüística que porten a terme els ajuntaments del Voltreganès (es percep que en el cas dels Tallers de comunicació i el PEEV falta informació) i quina valoració fan de la diversitat lingüística.



”La diversitat ens enriqueix a nivell cultural i ens permet aprendre noves llengües més ràpidament.”/ “Crea una societat més oberta i tolerant.” /”Ens aporta noves paraules, maneres de veure el món i possibilitats, i ens ajuda a entendre millor el nostre voltant.”



** “No enriqueix perquè continuem parlant les mateixes llengües, ni és positiva ja que ningú fa res perquè la diversitat lingüística sigui eficient.”/ “S'hauria de reduir a una sola llengua, el català.”/ No hi ha intercanvi.”

*** “És positiva per les llengües en general, però per al català no, ja que el seu ús decreix.”/ “A vegades comporta problemes de canvi i adaptació.”

Annex 3: Glossari

Bilingüisme: Ús alternatiu de dues o més llengües que fa un individu o grup.

Llengua habitual: Llengua més utilitzada pel parlant. No necessàriament coincideix amb la llengua personal o la llengua inicial.

Llengua inicial: Llengua transmesa familiarment i adquirida en el procés de socialització de l'individu. La primera llengua que parla una persona.

Llengua nexa: Llengua que serveix d'unió comunicativa entre persones d'una mateixa comunitat lingüística o diferents.

Llengua personal (també anomenada llengua primera o d'identificació): Llengua que el parlant considera com a pròpia, amb la qual s'identifica.

Política lingüística: Conjunt de mesures que els poders polítics porten a terme per intervenir en les comunicacions lingüístiques de la societat.